

AMERIKA NUSKANDINO BEI SUŽALOJO DAR 12 JAPONŲ LAIVŲ

KRISLAI
Sprendžiamoji Padėtis.
Vienybės Ablavukas ir
Antrasis Frontas.
Jam Visi Komunistai.
Generolo Leliušenkos
Atsakymas.
Rašo R. Mizara

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$6.00 Metams
Užsieniuose \$8.00
Brooklyne \$6.50
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

V

No. 233

LAISVĖS

ANTRASAS: 427 LORIMER STREET
Telephone: STage 2-3678

Brooklyn, N. Y., Pirmadienis, Spalio-October 5, 1942

Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXXII. Dienraščio XXIV

PREZIDENTAS NUSAKYS PRODUKTŲ KAINAS IR ALGAS

MŪSŲ SUBMARINAI IR LAKŪNAI NUOLAT SMOGIA PRIEŠŲ LAIVAM

Oficialiai Amerikos Pranešimai

Washington, spal. 2. — Jungtinių Valstijų laivyno departamentas išleido sekamą pranešimą:

TOLIMIEJI RYTAI

Jungtinių Valstijų submarinai raportavo apie tokias pasekmes savo žygių prieš japonus Tolimųjų Rytų vandenynse:

Jie nuskandino vieną didelį priešų lėktuvlaivį, vieną stambų prekiniai-keleivinį laivą, vieną didelį krovinių laivą ir du vidutinius prekinius laivus.

Amerikos submarinai tenai taip pat sunkiai sužalojo ir, turbūt, nuskandino du prekinius japonų laivus vidutinio dydžio ir pavojingai sužalojo didelį priešų žibalinį laivą.

Jungtinių Valstijų laivyno departamentas dar niekad pirmiau nebuvo pranešęs apie tuos savo submarinų veiksmus.

ŠIAURINIS RAMUSIS VANDENYNAS

Amerikos armijos bombanešiai Liberatoriai rugs. 27 d. mėtė bombas į priešų laivus ir pakrančių įrengimus saloje Kiskoje (Aleutuose). Vienas japonų Zero lėktuvas buvo nušautas žemyn. Visi mūsų orlaiviai sugrįžo.

Tą pačią dieną trys mūsų armijos bombanešiai ties sala Attu atakavo japonų transporto laivą, lydimą naikintuvo. Nors bombos tiesiog nepataikė, bet laivas tapo sužalotas ir sustojo, kaip kad buvo paskutinį kartą matytas.

Rugs. 28 d. iš ryto didieji mūsų armijos bombanešiai, lydimi savo lėktuvų kovotojų, vėl bombardavo japonų laivus ir pastatus Kiskoje. Priešų Zero lėktuvai kovotojai ir priešorlaivinės kanuolės mėgino atmušti šią ataką. Buvo sužalota ir, turbūt, nuskandinta vienas japonų transporto laivas ir vienas submarinas; nušauta žemyn vienas priešų lėktuvas kovotojas. Vienas iš amerikinių vijimosi lėktuvų tapo prarastas.

Rugs. 28 d. po pietų vėl Amerikos armijos bombanešiai atakavo Kiskos rytį, apšaudydami ir bombarduodami japonų laivus ir pajūrio įrengimus. Šio žygio pasekės yra nežinomos.

Tą patį popietį mūsų armijos orlaiviai užpuolė vieną prekinį japonų laivą į šiaurvakarius nuo Kiskos. Laivas buvo bombarduojamas, apšaudomas ir sužalotas.

(Su paskutiniais smūgiais japonams jūroje, tai amerikiečiai viso iki šiol nuskandino bei sužalojo jau 880 japonų karinių ir pagalbinųjų laivų Ramiajame Vandenynė. Paskutinėmis dienomis Amerikos lakūnai, be to, nukirto žemyn dar 55 priešų orlaivius toje srityje.)

NACIŲ PAGYRAS

Naciai per radiją gyrėsi, būk jie smarkiai sumušę raudonarmiečius ties Ladogos ežeru ir būk tūkstančius jų suėmę. (Niekas to nepatvirtina.)

rūpi mūsų krašto gyvybinių reikalų, kuriam rūpi karą greičiau laimėti su mažesniais aukomis.

Bet antrojo fronto bijosi tik fašistai, toki, kaip Tysliava, kuriam Hitleris Lietuvą išlaisvino.

Kai Willkie nuvyko į Rževą frontą, jis kalbėjosi su komandierium generolu Leliušenka. Be kitko, Mr. Willkie klausė Leliušenkos, kaip ilgas tasai frontas, kurį generolas gina.

— Klausyk, — tarė gen. Leliušenka vertėjui: — pasakykit ponui Willkui, kad aš nesiginu, bet priešą puolu, jį atakuoju.

Amerikos Armija Atmeta Hitlerio Giminę

New York. — Drafto tarba atmetė Williamą Patricką Hitlerį, 31-ųjų metų amžiaus, Adolfo Hitlerio broliavaikį, gimusį Anglijoje, taigi ir jos pilietį.

Wm. P. Hitleris kreipsis į teismą, kad duotų jam kitą vardą vieton Hitlerio. Jis nekenčia savo dėdės ir darbuojasi prieš jį.

25 Bilonai Dolerių Taksų per Metus

Washington. — Senato finansų komisija išdirbo planą, pagal kurį amerikiečiai turės sumokėti valdžiai 8 bilionus dolerių daugiau taksų per metus, negu iki šiol. Tai bus 25 bilionai dolerių metinių taksų iš viso.

Kongresas Igalino Prezid. Rooseveltą Tvarkyt Farmų Kainas ir Darbo Mokestį

Washington. — Prezidentas Rooseveltas praeitą penktadienį vakare pasirašė kongreso nutarimą, kuris duoda prezidentui galią pastoviai nustatyti karo laikui tokias farmų produktų kainas, pramonės darbininkų uždarbius ir algas abelnai, kokios buvo šiemet rugsėjo 15 d. Kongresas nutarė, kad prez. Rooseveltas iki lapkričio 1 d. taip užsaldytų tame lygyje visų lauko ūkio produktų kainas ir minimas algas.

Tas įstatymas yra išleistas pagal prez. Rooseveltą pasiūlymą, padarytą rugs. 7 d., tik su kai kuriais pakeitimais. Įstatymo tikslas yra sulaukyti pragyvenimo reikmenų brangimą. Reikalavimas tokio įstatymo, prezidentas tada pareiškė, kad jeigu kongresas neišleis jo iki spalio 1 d., tai pats prezidentas nustatys farmų produktų kainas ir darbininkų - tarnautojų algas.

Nors tas kongreso tarimas neina taip toli, kaip siūlė prez. Rooseveltas, bet jis vis tiek yra prezidento laimėjimas kovoje prieš sparčiai kilusias kainas maisto ir kitių tiesioginio vartojimo produktų. Žymėtina, jog prezidentas reikalauja kitas pozicijas ir išvalė vokiečius iš daugelio namų šiaurvakarinuose Stalingrado priemiesčiuose.

Sovietiniai kovotojai pagrobė ir 130 sužalotų tankų, kuriuos naciai buvo įkėję žemėn, vartodami juos kaip fortus.

Per dieną yra užmušama po du iki trijų tūkstančių hitlerininkų vien Stalingrado srityje.

80 AMERIKOS BOMBANEŠIŲ ATAKAVO HITLERININKUS IR VISI SUGRĮŽO

London. — Anglų oro laivyno ministerija paskelbė, jog 80 didžiųjų Amerikos bombanešių, 16 iki ančiųjų Tvirtumų, išvien su Anglijos orlaiviais dienos laiku bombardavo nacių orlaivių fabriką Meaulte, jų lėktuvų stovyklą St. Omer, Le Havre uostą ir kitus karinius svarbius priešų punktus šiaurinėje Francijoje.

Visi Amerikos bombanešiai sugrįžo Anglijon.

Naciai nušovė žemyn 17-ą anglų lėktuvų - palydovų. O amerikiečių ir anglų lakūnai sunaikino 25 priešų orlaivius.

Ikalintas Herriot, Buves Francijos Premjeras

Vichy, Franc. — Francijos "nepriklausomos" dalies valdžia užrakino koncentracijos stovykloje buvusį Francijos ministrį pirmininką, socialistą - liaudininką Ed. Herriotą, 70 metų amžiaus.

Maskva, spal. 4. — Sovietų kariuomenė sulaužė ofensyvę vokiečių galia į šiaurų vakarus ir pietus nuo Stalingrado, atgriebė nuo priešų visą eilę pozicijų, išmušė hitlerininkus iš vo pakilusių 10 ir daugiau procentų virš normalaus jų lygmalų.

Šis kongreso tarimas suteikia prez. Rooseveltui didesnę galią tvarkyti kainas ir algas, negu turėjo bet kuris kitas Jungtinių Valstijų prezidentas.

Pagal tą įstatymą, prezidentas gali ir pakelti aukštesnias tūlas algas bei kainas, kurios pasirodytų perdaug žemos ir skriaudingos. Jeigu farmų produktų kainos neatitiktų padidėjusiom farmų darbininkų algom ir pakilusioms kitioms farmerių išlaidom nuo pernai sausio mėnesio iki šiol, tai prez. Rooseveltas turi teisę tinkamai pakelti tokias kainas. Jei kur darbininkų algos būtų peržemos ir tatau kintų kariniams darbam, tad prezidentas galėtų įsakyti pridėti tiems darbininkams uždarbio.

Kongresas taipgi nutarė, kad valdžia duotų iki 90 procentų paskolų ant farmerių užstatomo derliaus vertės.

SOVIETAİ -- ATKARIAVO EILĘ NAUJŲ POZICIJŲ STALINGRADO SRITYJE

Maskva, spal. 4. — Sovietų kariuomenė sulaužė ofensyvę vokiečių galia į šiaurų vakarus ir pietus nuo Stalingrado, atgriebė nuo priešų visą eilę pozicijų, išmušė hitlerininkus iš vo pakilusių 10 ir daugiau procentų virš normalaus jų lygmalų.

Šioje 43-ojoje dienoje hitlerininkų šturmavimų prieš

Stalingradą žymiai pagerėjo Sovietam padėtis tame fronte.

Raudonarmiečiai, žygiuodami Dono upės pakrantėmis link pietų, grumojasi sonan vokiečiams atakuojantiems Stalingradą.

Briansko fronte sovietiniai kovotojai vienoj vietoj prasilaužė per nacių liniją ir suėmė 900 priešų.

Per keturis paskutinius mėnesius Sovietai viso sumušė 73 divizijas fašistų kariuomenės ir užmušė, sunkiai sužeidė bei nelaisvėn paėmė milijoną ir 250 tūkstančių hitlerininkų.

Prezidentas Rooseveltas Užsaldė Algas, Rendas ir Farmų Produktų Kainas

Washington. — Kainų administratorius Leonas Henderson, pagal prezidento Rooseveltą įsakymą, uždraudė per sekamas 60 dienų kelti kainas visokių valgytųjų produktų aukščiau, negu jos buvo nuo rugs. 28 iki spalio 2 d.

Washington. — Prezidentas Rooseveltas užsaldė darbininkų algas, kainas 90 procentų visų maisto dalykų ir rendas (nuomas) taip, kad uždrausta jas pakelti aukščiau, negu jos stovėjo rugsėjo 15 d.

Prezidentas aprėžė didžiausias algas taip, kad niekam per metus nevalia daugiau gauti kaip \$25,000, liekamus po taksų sumokėjimo. Daugumoje atsitikimų nebus leidžiama kelti algas tiems, kurie dabar gauna

Amerikos Kariuomenė Išitvirtino Andreanof Salose, Aleutuose

Washington. — Jungtinių Valstijų kariuomenė užėmė Andreanof salų grupę be pasipriešinimo iš japonų pusės. Andreanof salos yra tik už 125 mylių į rytus nuo japonų užimtos salos Kiskos, vakariniame gale Aleutų salyno. Dabar Amerikos orlaiviai iš Andreanof salų bombarduoja priešus. Veikia ir kariniai Jungtinių Valstijų laivai. Padegta dar vienas japonų transporto laivas.

Vichy, Franc. — Francūzų valdžia išdavė naciams dar 17-ą priešingų Hitleriui kitataučių.

Tik Valdžiai Leidus, Darbininkai Tegalės Gaut Algų Priedus

Washington. — Prezidentas Rooseveltas uždraudė darbo unijoms daryti sutartis su samdytojais dėl algų kėlimo, kaip tik su valdžios užgyrimu. Tai dar pirmas toks uždraudimas Amerikos istorijoje. Prezidentas paskyrė Jamesą F. Byrnesą algų "diktatorium". Jam yra duota galia atmeti net ir tuos algų pakėlimus, kuriuos nutaria Nacionalė Karinių Darbų Taryba.

Katalikų Vyskupas Sveikino Sov. Šaulę

Chicago. — Katalikų vyskupas B. J. Shell atsuntė sveikinimo telegramą garsiajai sovietinei šaulei Liudmilai Pavličenko, dalyvaujant jai masiniame susirinkime. Sako: "Jinai atstovauja didžią tautą, kuri rašo istoriją didvyriškais apsigynimo žygiais prieš žiauriuosius isiveržėlius. Dieve, jus laimink."

L A I S V E

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Every day except Sunday

Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878

President Jos. Weiss
Secretary Treasurer J. Gasiunas
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:	
United States, per year	\$6.00
United States, six months	\$3.25
Brooklyn, N. Y., per year	\$6.50
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.50
Foreign countries, per year	\$8.00
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, per year	\$6.00
Canada and Brazil, six months	\$3.25

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Prezidentas Rooseveltas Atliko Svarbią Kelionę

Dvi savaites prezidentas Rooseveltas praleido važinėjimui po visą kraštą svarbiaisiais karo reikalais. Iš Washingtono jis išvyko rugsėjo mėn. 17 dieną ir sugrįžo Washingtoną spalio 1 dieną. Jo kelionė buvo slapta, t. y. oficialiai slapta, nes nei spauda, nei radijas nieko apie jo važinėjamą neskelbė, nors ir žinojo. Bet neoficialiai, prezidentas Rooseveltas važiojo viešai ir buvo matytas daugybės žmonių.

Prezidentas apsilankė 24 valstijose. Jis pasiekė net tolimąsias valstijas, kaip Washingtonas, Oregon, Kalifornija, Texas. Aplankė jis tūlus pačius didžiausius tankų, orlaivų ir kitų svarbių karo reikmenų gaminių fabrikus, laivų statymo "jardus"; apsilankė kariuomenės lavinimo bazėse. Prezidentas kalbėjosi su daugeliu fabrikų vedėjų, su eile gubernatorių ir kitų valdiškų pareigūnų; jis kalbėjosi su darbininkais, su mūšiuose su japonais sužeistais kariais ir kitokiais žmonėmis.

Ir ką gi sugrįžęs prezidentas pasakė? Jis pasakė, jog mūsų krašto žmonės yra pasimėgę dirbti sunkiai, gaminti daug, taupyti ir visokiais būdais remti karines pastangas. Jis surado, kad mūsų krašto žmonės supranta esamąją padėtį ir yra pasiręmę pildyti visus uždavinius, kurių vyriausybė iš jų pareikalauja karo laimėjimui. Pati karinė gamyba auga ir ji gale metų pasiekti tą aukštumą, kokio Vyriausis Komandierius tikėjosi. Kitais žodžiais, prezidentas Rooseveltas, sugrįžęs iš ilgos kelionės—viso jis keliavo 8,754 mylias—gali drąsiai pasakyti savo žmonėms: tauta yra pasiruošusi, tauta dirba, tauta žino padėties rimtumą ir pagal tą veikia.

Tačiau prezidentas Rooseveltas pareiškė spaudos atstovams, kad, kuomet žmonės dirba ir supranta savo uždavinius, tai pačiame Washingtone, šalies sostinėje, ne viskas gerai. Kongresas šlubuoja. Kongresas velkasi, anot to pakio, "žmonių uodegoj". Kongrese per daug kalbama, mažai daroma. Įstatymas, kuriam priimti užtektų trijų dienų, nėra priimtas per tris savaites. Visas daroma, tarytum mes gyventume taikų ir ramų gyvenimą, tarytum mes nebūtume baishiame pavojuje.

Nepasitenkinęs prezidentas ir tūlais savo valdiškais pareigūnais, kurie sėja pesimizmą, deftyzimą. Nepasitenkinęs jis ir dalimi (maža dalimi, tiesa) spaudos ir tūlais radijo komentatoriais, kurie sėja pesimizmą, kurie dirba ne taip, kaip turėtų patiriotai dirbti.

Gal po šios svarbios kelionės prezidentas darys kokius nors žygius didesniam sukonsolidavimui visų jėgų vienam ir tam pačiam tikslui: fašistinei Ašiai sumušti, karui laimėti. Būtų gerai, jei taip būtų!

Istorinis Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Posėdis

Mūsų tėvų kraštas, Lietuva yra pavergta baisiojo žvėries,—ji plėšiama, engiama, teriojama. Amžinieji lietuvių tautos priešai ir priešai viso civilizuoto pasaulio, vokiškieji bestijos, naikina tą tautą, kurios negalėjo jie sunaikinti per šimtmečius darytais nuožmiais puolimais. Jie bando išnaikinti patį Lietuvos vardą, jie bando iš šaknų išnaikinti mūsų tautą, josios kultūrą.

Bet už Lietuvos respublikos sienų lietuvių tautos atstovai, kovotojai už josios išlaisvinimą, nenulistamai dirba, kad juo greičiau savo tėvynę vėl matyti lais-

vą, kad juo greičiau priešas būtų sumuštas, sunaikintas.

Pereito penktadienio "Laisvėje" Jonas Šimkus labai vaizdingai aprašė š. m. rugsėjo mėnesį Maskvoje įvykusias Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sesijas. Pasirodo, kad mūsų tautos karžiški sūnūs ir dukterys, kuriems pavyko išvykti iš Lietuvos pirmosios okupavimo, nei minutei nepamiršta savo tėvynės. Josios parlamento arba tarybos nariai karts iš karto susirenka ir svarsto savo tautos reikalus. Tik paskaitykite Jono Šimkaus rašinio kelias ištraukas:

"Rugsėjo 20 d. nariai Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos susirinko į reguliarią savo sesiją Maskvoje. Iš tolimojo Taškento, iš Ufos, Jaroslavljo, taip pat iš karo fronto, kur dieną ir naktį kanuolės baubia, jie atvyko Maskvon išklaustų pranešimo apie veiklą Lietuvos Tarybų Respublikos liaudies komisarių ir atsiųskų į lietuvių.

"Lietuvos žmonės veda narsią kovą prieš vokiečius isiveržėlius. Joks nacių teroras, joks smurtas negali parblokti lietuvių ant kelių. Lietuvos žmonės niekuomet nesutiks pasiduoti vokiečių vergijai.

"Desėtkai Tarybų Lietuvos seimo atstovų sėdi salėje, papuoštoje gėlėmis ir obalsiais lietuvių kalba. Čia taip pat yra Liaudies Komisarių Tarybos nariai.

"Vietose, paskirtose svečiams, mes matome narius Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto, darbo unių atstovus, Tarybų Lietuvos veikėjus, rašytojus.

"Prie prezidiumo stalo sėdi vyrai ir moterys karinėse uniformose: Jie atvyko iš lietuviškų Raudonosios Armijos dalinių. Štai Balis Baranauskas, pirminkas Tarybų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo; rašytojas Liūdas Gira ir atstovė Marija Kutraitė, smarkioji lietuvių raudonarmiečių dalinio šaulė.

"Kalba Lietuvos Liaudies Komisarių Tarybos pirminkas. Vaizdingais žodžiais Mečis Gedvilas piešia baisųjį paveikslą Lietuvos, pavergtos vokiečių isiveržėlių: "Vokietys nori viską išplėsti iš lietuvių: jis ryžtasi išplėsti mūsų krašto ateitį, žmonas, vaikus ir viską."

"O stropiuose žvilgsniuose sėdinčiųjų svetainėje mes skaitome lietuvių tautos atsakymą vokiečiams, pavergėjams: "Ne! To niekada nebus!"

"Susirinkę atstovai atsako audringais delynų plojimais į Gedvilio pareiškimą, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir valdžia "veda organizuotą kovą prieš isiveržėlius ir nesudės ginklų, kol paskutinis isiveržėlis bus išvytas iš mūsų šalies."

Arba, antai, lietuviškojo dalinio Raudonojo Armijos leitenanto Romo Zebenkos žodžiais, sakyti lietuviams raudonarmiečiams:

"Kas atnešė mirtį ir kančias mūsų žmonėms? Vokiečių fašistai. Kas atvaduos mūsų šalies laisvę, kas sugrąžins Lietuvai jos vardą, kas atkeršys vokiečiams fašistams už nužudytus mūsų brolius ir seseris, už žvėriškus išniekinimus mūsų mergaičių, už našlaičių ašaras? Jūs, raudonieji kovotojai. Jūsų rankose yra lietuvių tautos garbė! Garbingi jūsų narsos žygiai bus lietuvių pasididžiavimas per amžius."

Taip, lietuvių kovotojų prieš rudąjį žvėrį narsūs žygiai bus mūsų tautos pasididžiavimu per amžius! Nes šiandien lietuvių tauta, kaip ir kitos Hitlerio pavergtosios tautos, išgyvena sunkiausius laikus savo istorijoje. Po metų-kitų, kai lietuvių tauta bus laisva, kiekvienas josios sūnus ir dukra, nepaisant, kur jis dabar gyvena, bus įvertintas sulyg tuo, kaip ir ką jis šiandien darė, kada lietuvių tauta, kada visas pasaulis kovoja prieš nuožmųjį fašizmą, prieš žmonijos pabaisą. O mes puikiai žinome, kad šiuo met ne visi lietuvių kovoja prieš Hitlerizmą, už lietuvių tautos išlaisvinimą. Yra niekšų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu bando Hitlerio budelliams padėti. Toje pačioje Tarybos sesijoje, kaip rašo Jonas Šimkus, "Motiejus Šumauskas ir rašytojas Liūdas Gira pasmerkia tuos niekšiškus išdavikus, tuos lietuvių tautos Judošius, kurie pasidavė vilgingiems isiveržėliams. Kas gali būti bendra tarp šių baidių ir lietuvių tautos, kurios visa garbinga istorija yra pilna didvyrių žygių nepermdaujamame kovoję prieš vokiečius isiveržėlius?"

Tokių Judošių yra ne tik Lietuvoje; jų yra ir Amerikoje. Jie visokiais būdais bando padėti Hitleriui, vokiškajam bes-

Hitleriniai Banditai Apiplėšė Lietuvą

M. GREGORAUSKAS, LTSR Prekybos L-dies Komisaras

Išsivėlavus antram pasauliniam karui jau 1939 metų rudenį ir 1940 metų pradžioje Lietuvos ūkis pateko labai sunkion padėtin. Daugumai fabrikų trūko žaliavų, kuro, krašte buvo jaučiamas nepaprastas trūkumas žibalo. 1940 m. vasarą daug fabrikų nedirbo, arba dirbo nepilną savaitę, trūko svarbiausių statybos medžiagų, o krašte buvo 40,000 bedarbių.

Sunku buvo bejsivaizduoti, kaip būtų toliau gyvenusi Lietuva, jei ne broliška pagalba kitų sąjunginių respublikų. Greitu laiku visos pramonės įmonės buvo apūpintos žaliavomis ir kūru, atvežti dideli kiekiai žibalo, benzino, druskos, avalynės, audinių. Blogai užderėjo kviečiai ir vasarą, trūko pašarų. Ir štai iš sąjunginių respublikų gauta apie 80,000 tonų grūdų, dideli kiekiai išspaudų. Mums trūko savojo cukraus, ir jo gavome iš broliškų tarybinių respublikų.

Žaliavoms ir prekėms pergabenti labai trūkdė ne vienodas geležinkelio bėgių patumas Lietuvos ir kitų respublikų teritorijoje. Praplatus Lietuvos geležinkelius, ši kliūtis buvo pašalinta. Žaliavos ir prekės pradėjo eiti normaliai, pilnu tempu dirbo fabrikai, atidaryta naujų pramonės įmonių, praplatus buvusios. Lietuvoje sietinė pramonė 1941 m. antrą ketvirtį dirbo taip, kad pilnai galėjo apūpinti kraštą vilnoniais būdiniais, avalyne, gatavais drabužiais ir kit. svarbiomis prekėmis. Lietuvoje pradėta gaminti tokias prekes, kurių anksčiau negamindavome: pri-musai, elektriniai prosai, įvairūs žemės ūkio įrankiai ir kit. Rezultate 1941 metų žiemą Lietuva pirmą kartą savo egzistencijoj nebeturėjo bedarbių.

Kaskart labiau tvarkėsi ir tarybinė prekyba. Nacionalizavus stambiųjų privatių prekybą, praplėtus kooperatyvų tinklą, subūrus į juos daugiau kaip 300,000 narių, įsteigus miestuose valstybinės prekybos įmones, iš prekybos buvo pašalinti spekuliantai.

tijai. Bet jie pralaimės. Laimėtojai išeis kovotojai už Lietuvos išlaisvinimą.

Mes pasitikime, kad Jonas Šimkus ar kas kitas praneš mums platesnį žinią apie šio istorinio Aukščiausios Lietuvos Tarybos susirinkimo nutarimus.

Antras Frontas Dabar Būtų Pilnai Pasekmingas

Stalingradas ir Sovietų Sąjungos karo frontas sukaustė ne vien Hitlerio, bet ir jo talkininkų visas karo jėgas. Ir jeigu dabar Anglija ir Amerika kirstų Hitleriui smūgį iš užnugario, atidarytų prieš jį Europoj antrąjį frontą, tai na-cizmas ir jo talkininkai būtų parblokšti.

Taip mano Sovietų Sąjungos profesorius Jarusalimsky. Ir tokioj dvasioj jis pateikė straipsnį "Raudonajai Žvaigždei."

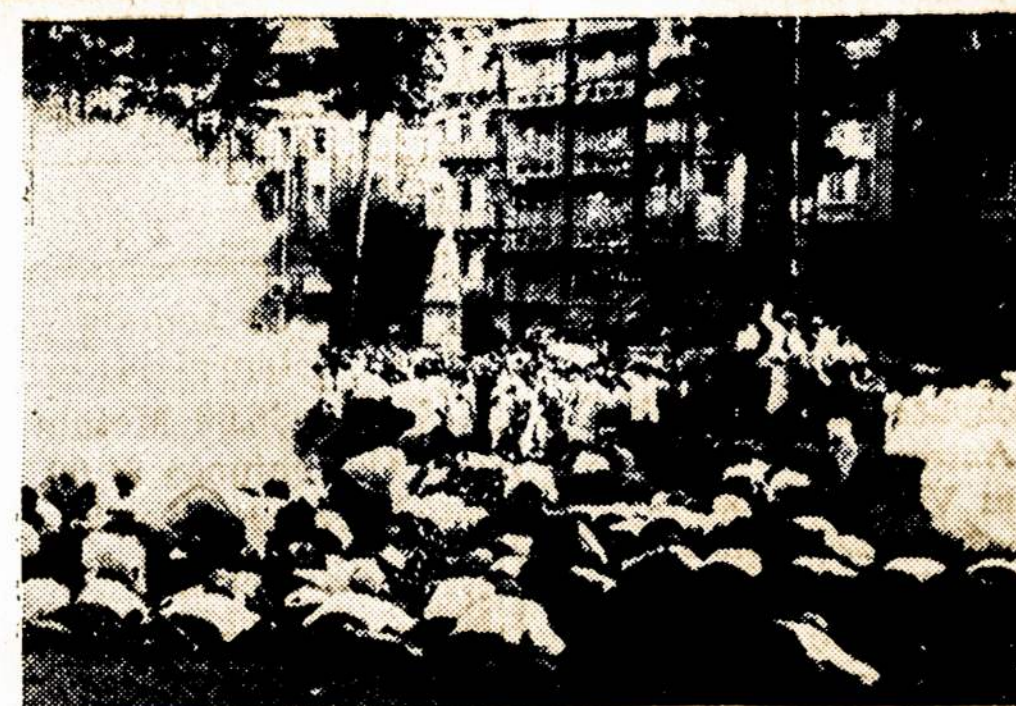
Profesorius Jarusalimsky grįžta į karo istoriją. Kada 1916 metais kaizerio sūnus metė pusę milijono kareivių prieš Francijos Verduno tvirtumą, ir ten prasidėjo baisiausi mūšiai, tai Rusija nesėdėjo rankas sudėjusi. Tiesa, Rusijai buvo sunku. Jos industrija buvo menka. Armija buvo labai nukentėjusi 1915 metais kovose, netekusi Lietuvos, Lenkijos, Latvijos didelio ploto ir daug industri-nių miestų. Bet Rusija atliko savo pa-

Hitlerio žmogžudžių gaujoms užgrobęs mūsų kraštą, fašistinę propagandą ir jos pakalikai Lietuvoje patekė, esą bolševikai viską išvežė Rusijon ir dėl to dabar nėra būtiniausio vartojimo prekių. Tai šlykščiausias hitlerinių banditų ir lietuvių tautos išdavikų prasimanymas. Raudonajai Armijai pasitraukiant iš Lietuvos, mūsų prekybos ir pramonės įmonių sandėliuose, neskaitant detalių paroduotųjų, liko didelės prekių ir produktų atsargos: apie 40,000 tonų grūdų (iš kitų respublikų jau buvo siunčiama Lietuvon dar 15,000 tonų (kviečių), už virš 40 mil. rubl. vilnonių ir medvilnės audinių, už 20 mil. rubl. avalynės, beveik metinė atsarga žibalo ir druskos. Pienocentro ir Maisto šaldytuvuose buvo didelės atsargos sviesto, taukų, lašinių ir mėsos. "Lietuvos Cukraus" sandėliuose apie 10,000 tonų cukraus, iš kurių 6500 tonų neseniai gauta iš kitų respublikų. Trečiajam 1941 metų kvartalui iš broliškų respublikų buvo skirta gauti už 45 mil. rubl. medvilnės audinių ir dideli kiekiai kitų prekių.

Hitleriniai žmogėdros pagrobė visas maisto produktų ir pramoninių prekių atsargas, įvedė korteles, lietuvių liaudies sukurtas pramonės ir prekybos įmones atidavė valdyti vokiečiams. Lietuvių valstiečio darbo vaisiai: lietuviškas sviestas, bekonas, kiaušiniai, galvijai, jautai, linai plėšiami ir vežami fašistinėm Vokietijon. Ir vėl naikinami Lietuvos miškai, — mūsų krašto pažiaba ir turtas. Lietuvis negali gauti darbo savam krašte ir vežamas vergauti Vokietijon, kur per apgaulę imamas kariuomenėn ir priverstinai gabenamas į frontą.

Lietuviams beliko badas, nepaprastas trūkumas būtiniausių vartojimo prekių ir žiauri vokiečių okupantų priespauda.

Tačiau išvadavimo valanda jau artėja! Raudonoji Armija, kurios eilėse kaujasi tūkstančiai lietuvių, smogia smūgį po smūgio

Anglų policija naudoja ašarų bombas prieš indusus, susirinkusius Bombejuje reikalauti laisvės Indijai ir išlaisvinimo jų vadų, kuriuos anglai suėmė.

Hitleris Nužudė Tris Kovotojus

Bendras Anti-Fašistinių Tremtinių Komitetas šiomis dienomis gavo liūdną žinią iš Francijos, kad Paryžiuje naciai nužudė tris Italijos darbininkų vadus, būtent Mario Buzzi, Spartaco Guisco ir Marsello Bertone. Jie gyveno Francijoje kaip tremtiniai, kaip daugelis tokių tremtinių ten gyvena —randasi koncentracijos kempėse. Atrodo, kad Vichy vyriausybė bus pavedus Hitleriui tuos kovotojus nugalabinti.

Tai nesmagi žinia, kad mes nesuėmėme juos išliuosuoti. Jeigu daug anksčiau būtų pradėję kovoti už lietuvių išlaisvinimą, gal ir tie kovotojai būtų kaip nors išliuosuoti. Mes todėl turime daug smarkiau darbuotis, kad daugelį tokių kovotojų išlaisvinus.

Antifašistinių Tremtinių Komitetas neseniai išvežė iš Francijos apie 200 tokių kovotojų, kurie dabar jau darbuojasi prieš fašizmą. Dabar rengiamasi išvežti 88 fašistų kankinami kovotojai. Jie bus išvežti į Meksiką.

Hitlerio gaujoms ir veja jas lauk iš tarybinės žemės. Ji žingsnis po žingsnio artina si prie Lietuvos.

Visų mūsų uždavinys visomis priemonėmis kovoti su okupantais, negailestingai naikinti visus ir visa, kas jiems padeda, kad lietuvių tauta, nusikračiusi hitlerininkų jungo, užgrydžiui savo žaizdas, vėl galėtų kurti naują laimingą gyvenimą.

(Iš "Tiesos")

reigą, kaipo talkininkė, kaipo sąjungininkė.

Paryžiuje susirinkę Rusijos, Anglijos, Francijos ir jų talkininkų karo vadai priėjo prie išvados, kad Francija neatsilaikys, jeigu Rusija negalės išvystyti prieš Vokietiją ir Austriją ofensyvo. Ir Rusija, nepaisant sunkių sąlygų, visu frontu metė savo jėgas į ofensyvą, kad padėtų savo talkininkams.

Rygos, Naročio ir Centraliniam fronte rusai vadovaujami generolų Everto ir Kuropotkino, panešė baisių nuostolių, bet padarė ir priešui daug nuostolių. Gi Piet-vakary fronte, ties Lucku ir kitur generolo Brusilovo armijos sulaužė prieš linijas ir nuėjo pirmyn.

Tai buvo žiaurios kovos. Vietomis rusai darė po šešioliką atakų ant vokiečių austrų apkasų. Savo kūnais užvertę spyglių tvoras. Nauji pulkai perlipo per savo draugų lavonus ir įveikė priešą. Nuostoliai buvo dideli, bet generolo Brusilovo armijos suėmė per 600,000 austrų ir vokiečių į nelaisvę, apie 1,000,000 jų užmušė ir suėdė ir tuo priverė Vokietiją sumažinti spaudimą prieš Verduną. Verdunas buvo išgelbėtas. 1918 metais talkininkai laimėjo karą, nes per tris metus Vokietija buvo mušama iš rytų ir vakarų. Ir dabar Hitlerį galima parblokti tik atidarius antrąjį frontą.

Taipgi gavome gerų žinių, kad kai kurie išlaisvinti jugoslavai šiandien jau pasiekė savo gimtinę ir net ten vadovauja partizanų kovoj prieš nacius ir italus okupantus.

Šis Komitetas turi Jungtinių Valstijų vyriausybės leidimą darbuotis išlaisvinimui tų kovotojų. Meksikos vyriausybė irgi kooperuoja. Jos atstovas Francijoje, prof. Gilberto Bosques padeda tame darbe. Kaip Meksikos konsulas Marseles mieste, Bosques susisie-kia su Francijos vyriausybės žmonėmis, kad išgauti leidimą anti-fašistinių kovotojų išlaisvinimui. Bet toks darbas daug pinigų kaštuoja. Dėlto dabar ir vedamas vajas sukėlimui \$88,000.

Lietuviai praeityje yra nemažai prisidėję prie to svarbaus darbo. Tikimasi, kad ir dabar prisidės.

Komitetas išsiuntinėjo laiškus atsišaukinius visoms LDS, ALDL, kuopoms, apskrčiams ir kankuriems pavieniams.

Mes, lietuviai, turėtume sukelti iki lapkričio 15 d. bent tūkstantį dolerių. Tai būtų gausi parama.

Pirmą auką \$5.00 gavome nuo d. Stasio Tvarijono, Detroit, Mjch. Laukiame daugiau ir daugiau.

Visos tam tikslui aukos reikia siųsti Komiteto atstovui, J. Gasiunui, 419 Lorimer St., Brooklyn, N. M.

Pakelkite tą klausimą draugijai ir klubų susirinkimuose. Parinkite aukų visur, kur tik galima.

Ištieskite brolišką ranką tiems fašistų kankinamiems kovotojams.

J. Gasiūnas.

Rochester, N. Y.

K. BERNATONIS

Pasimirė Kazimieras Bernatonis rugsėjo 21 d. Buvo narys Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 167 kuopos. Tapo palaidotas rugsėjo 25 dieną. Paliko nuliūdime žmoną, penkis sūnus ir tris dukteris.

P. J. Malinauskas.

Cukrus pereitame kare buvo pabrangęs nuo 5 iki 27 centų svarui. Mūsų laimei, šiemet cukraus kainoms uždėta lubos. Ko trūksta, tai uždėjimo lubų visoms kainoms ant pragyvenimui reikalingų daiktų.

Stalingradas - Raudonasis Verdunas

Per visą rugsėjo mėnesį viso civilizuoto ir demokratinio pasaulio akys buvo nukreiptos į Raudonosios Armijos ir Sovietų liaudies kovą už Stalingradą. Kovojo ne vien armija, bet visa liaudis ir kovojo, kad Hitlerio visus banditus plačius sumaišė. Vien nuo 18 iki 25 dienos naciai ten neteko 25,000 užmuštų ir 75,000 sužeistų, kaip rašo amerikinis korespondentas Henry Shapiro. Stalingrado priemiesčiai virto žiauriausių kovų laukais. Jeigu Hitlerio armijos prieš tris ir du metus į kelias dienas užkariaudavo šalį, tai Stalingrado priemiesčiuose mas-tais ir pėdomis mieravo, vieną dieną užimdavo, kitą dieną Raudonoji Armija išnaikindavo arba išvydavo.

Civilių Didvyriškumas

Henry Shapiro, United Press korespondentas rugsėjo 25 dieną rašė iš Maskvos: "Kiekvienas darbininkas iš gigantiško Stalingrado traktorių fabriko atsiskė būti iškraustytas iš miesto į saugią poziciją. Jie organizavosi į batalionus, dirba dieną ir naktį, taiso sužeistus tankus, stato barikadas ir gesina gaisrus. Tūkstančiai merginų įstojo į sanitarų eiles, gelbėjo fronte sužeistus raudonarmiečius tiesiai po žiauriausiu ugnimi ir gesina degančius namus. Štai jau 32 dienos Stalingrado apgulos!

"Mūšiai mieste vedami iš taip arti, kad kelių namų užėmimas sudaro kovojančiai pusei pavojų. Naciai buvo užėmę kelis namus ir grumojo raudonarmiečius iš sparno. Bet rusai kontratakavo, prieš sunaikino ir pataisė situaciją.

"Simtai tūkstančių civilių žmonių evakuavosi iš Stalingrado skersai Volgos upę į rytų pusę. Bet dirbtuvių darbininkai, darbininkės ir jaunieji komunistai atsiskė pasitraukti. Merginos, kurios priklauso Komunistų Partijai atlieka slaugių darbą, surenka vaikus, kurių tėvai buvo užmušti laike nacių bombardavimo ir juos priglaudžia. Joms darbo ten yra labai daug."

Tai taip didvyriškai kovoja Sovietų žmonės už savo laisvę.

Raudonoji Armija, Sovietų Orlaivynas ir Jūrinis Laivynas bei liaudis jau šimtus davė žmonijai gra-

žiausių pavyzdžių, kaip reikiama kovoti prieš barbariškus hitlerininkus ir jų tal-kininkus. Smolenskas, Jalnė, Leningradas, Klinas, Kalininas, Možaiskas, Mas-kva, Tula, Sevastopolis, Rostovas ant Dono, Stalingradas ir daug kitų miestų bus su pagarba minima laisvos žmonijos. Bet Stalingradas gal būtų daugiausiai sunaikino žvėriškų Hitlerio ir jo talkininkų gaujų!

Stalingradas ir Jo Apylinkė

Stalingradas išbudavotas ant dešinės Volgos pusės, vietoj, kur ji labiausiai pasidavus vakarus, ir kur ji turi visą eilę didelių ir mažesnių salų. Ten salų yra nuo 20 iki 50. Didžiausios Sarpinski, Kazači, Deneznyj, Borov ir kitos. Tos salos buvo vietovė, kur baudžiaivos laikais nuo ponų jungo bėgo žmonės ir organizavo savo būrius kovai prieš juos. Tos salos nuosirdžiai priglaudė sukilėlių Stenkos Razino ir Emelijano Pugačevo pulkus, kovojančius už liaudies laisvę. Tos salos dabar liko atsparos punktais Raudonosios Armijos taiklios ir galingos artilerijos, kuri šimtais naikina nacių tankus ir dešimtimis tūkstančių kruvinuosius fašistus ir hitlerininkus!

Iš pietų pusės, nuo Stalingrado yra Krasnoarmeisk, Beketovka ir Kuporosnyj miesteliai ir prieplaukos. Iš šiaur-vakarų pusės Rynok ir Gorodična miesteliai, milžiniškas traktorių gamybos fabrikas. Nuo vakarų pusės Jablonskija kalnai, kurie neperdideli. Aplinkui Stalingradą daug įvairiausių fabriku, kaip tai, plytų gamyklos, margarino, chemikalų, salos, plieno ir kitoki fabrikai, kurie virto Raudonajai Armijai atsparos punktais.

Kovos Tankų, Lėktuvų, Mašinų

Hitleris prieš Stalingradą metė virš milijono armiją, tūkstančius tankų, lėktuvų, kanuolių, įvairiausių mašinų. Jam tarnauja visos pavergtos Europos industrija. Sovietų Sąjunga prieš jo mašinas turėjo ištatyti savo mašinas, nors ji neturi tokio skaičiaus. Hitleris turėjo daugiau karių, tankų, lėktuvų, kanuolių, bet So-

vietų kovotojai ir ginklai yra geresni. Ypatingai Sovietų artilerija yra labai geras ir mirtinas priešas Hitlerio tankų ir lėktuvų. Sovietų lėktuvai masėmis naikino prieš lėktuvus, tankus ir kanuoles. Taip rugsėjo pirmose dienose Sovietų orlaivynas sunaikino 498 nacių lėktuvus, o patsai neteko tik 206 savo lėktuvus. Rugsėjo 31 dieną tik viename sektoriuje sunaikino 30 nacių tankų ir 100 trokų su kareiviais. Rugsėjo pirmą dieną sunaikino 20 nacių tankų, 200 trokų ir 12 kanuolių baterijų. Ir taip diena iš dienos Sovietų lėktuvai, ypatinai "Sturmoviki" naikino priešus. Nuo rugsėjo 1 iki 7 dienos jie sunaikino 460 nacių lėktuvus, o savo neteko tik 250, šimtų tankų ir dešimtis tūkstančių nacių, bet Hitleris kasdien metė vis naujas ir naujas jėgas. Tuo pat metu Sovietų lėktuvai veik nepertraukiamai skrido į Vokietiją, kur bombardavo Karaliaučius, Danzigą, Tilzę, Breslau, Berlyną ir kitus miestus, plėškino Budapeštą — Vengrijos sostinę, Bucharę — Rumunijos sostinę, Viena — Austrijos sostinę ir degino Rumunijos žibalo šaltinius.

Nuo gegužės 15 iki rugsėjo 31 dienos Raudonoji Armija sumušė 73 prieš divizijas, kurios turėjo 1,314,000 karių, tulas visai sunaikino, kitas ant 70% sunaikino. Per tą pat laiką Sovietų nukentėjo 42 divizijos, su 800,000 karių.

Galų gale ir Hitleris pajuto, kad jo armijos tirpsta Stalingrado kovoje. Iš pradžių naciai mėtė lėpeliu ant miesto ir sakė, kad už kelių valandų užims jį. Berlyne net kelis kartus paskelbė, kad į 24 valandas bus labai svarbus Stalingrado klausimas pranešimas. Paskui buvo priversti paskelbti, kad "rusų atkaklumas prailgina apgulimą." Tuo kartu Stalingrado fronte naciai blaškėsi, kaip sužeistas tigras. Tai metė tankus, šimtus, tai tūkstančiai jų bombininkų bombardavo miestą ir Raudonosios Armijos pozicijas, tai atsigabėję didžiausias kanuoles šaudė, tai šimtai tūkstančių pėstininkų iš visur lindavo, kaip pasitęžęs šnė, tai perrenę savo karius ir užmuštų raudonarmiečių dra-

bužius su automatiškais šautuvais stengėsi pasiūsti Raudonajai Armijai iš užnugario, bet visi jų planai ir "gudrumai" buvo laiku permatyti ir sunaikinti.

Tada nacių spauda ir radijo pradėjo staigti, kad "Sovietai viską iš kalno žino, ką tik vokiečiai sumano." Daugiau pradėjo plūsti Sovietų Sąjungą ir per radijo plačiau vesti kampaniją, kad "Anglija ir Amerika jau išdavė Sovietų Sąjungą ir todėl neatidaro antro fronto."

Didvyriškos kovos Raudonosios Armijos ir Sovietų liaudies prie Stalingrado sunaikino Hitlerio ne vien 1942 metų kampanijos planus, bet ir 1943 metų. Šios kovos uždavė Hitlerio armijai daug didesnį smūgį, kaip 1916 metais kovos prie Verduno kaizerio armijai, nes prie Stalingrado daug daugiau dalyvavo gyvosios jėgos ir moderniausių ginklų.

Jeigu Jungtinės Tautos būtų atlikę savo karo pareigas, jeigu Anglija ir Amerika būtų kirtę Hitleriui smūgį iš vakarų, kada jo armijos buvo sukaustytos Stalingrado fronte, tai dar 1942 metais hitlerizmas būtų parbloktas ir karas būtų artai išlaimėjimo. Aišku, kad antrojo fronto atidarymą trukdo naciški elementai, o tuo pat metu Hitlerio propagandos aparatas turi progą sėti Jungtinių Tautų tarpe nepasitikėjimą, gi jo armijos vesti karą tik viename fronte, prieš Sovietų Sąjungą.

Antas Frontas Turi Būti Atidarytas

Jeigu mes norime karą laimėti ir laimėti su mažiau žmonių ir turto nuostolių, tai turime kuo greičiausiai atidaryti antrą frontą prieš Hitlerį Europoje. Antas frontas nėra kokia dovana Sovietų Sąjungai, bet yra būtina sąlyga, be kurios Jungtinės Tautos negali būti solidarės, vieningos ir negali karą laimėti.

Už antrą frontą pasisakė daug kartų prezidentas, Rooseveltas, už jį stoja Amerikos ir Anglijos liaudies masės, už jį stoja visi geresnieji armijų vadai, už jį stoja visi, kas nori karą išlaimėti. Prieš antrą frontą stoja liaudies priešai. Užtenka pažvelgti į lietuvius, kad šis klausimas būtų aiškus. Prieš antrą frontą stoja visi tie laikraščiai — "Keleivis," "Naujie-nos," "Draugas," "Naujoji Gadynė," "Vienybė," "Dirva" ir kiti, kurie sveikino Hitlerį, kada tas budelis užpuolė Tarybų Lietuvą, kurie skleidė ir skleidžia Amerikoje nacių propagandą. Antas frontas turi būti atidarytas!

D. M. Šolomskas

Bayonne, N. J.

Pagelba Sovietų Sąjungai Bayonietiai antifasistai lietuviai ir vėl prisidėjo su pagelba didvyriškai kovojančiai su barbariškais naziškais vokiečiais Sovietų Sąjungai.

Pinigais aukavo po doleršio: J. Matušaitis, J. Rutkauskas, J. Zaleckas ir S. Radušis. Pa didoką būnčių gerų draubūžių aukavo šie: P. Janiūnas, O. Sakavičienė, Mrs. F. Paulauskienė, Mrs. Belegca, J. Matušaitis, J. Balčiūnas, A. Trakimienė, K. Paulauskienė, S. Radušis, Mrs. Puidienė ir J. Stanelis.

Visiems aukavusiems taria-ne širdingą ačiū.

Komisija:

P. Janiūnas,
J. Kirmėlas,
J. Urbonas.

Mūšiai Prie Verduno

Šiuo metu, kai didvyriškieji raudonarmiečiai pasiaukojusiai gina Stalingradą, kai kurie stebėtojai sako, kad mūšiai prie Stalingrado yra tolygūs buvusiemis mūšiams prie Verduno. O tūli karinių reikalų žinovai teigia, jog mūšiai prie Stalingrado yra kur kas didesni, kaip buvę mūšiai prie Verduno.

Kas gi tas Verdunas? Tai francūzų tvirtuma, ties kuria per Pirmąjį Pasaulinį Karą vokiečiai sukoncentravo milžiniškas jėgas ir pradėjo ofensyvą. Tai vieta, kur vokiečiai palaidavo virš pusę milijono savo kareivių ir nieko nepesė, vyriausiai dėl to, kad francūzams ir anglams pagalbon tuomet atėjo rusų kariuomenė, pradėdama ofensyvą iš rytų. Žemiau telpas J. Webberio straipsnis gražiai nupiešia mūšius, kurie tęsėsi prie Verduno 1916 metais.

"Laisvės" Red.

Šiaurės rytinėje Francūzijos daly, netoli Vokietijos teritorijos, stūksa galinga Verduno tvirtovė. Daugybė jos sutvirtinimų yra išblaškyta aplink pagrindinę tadelę, tarp miškingų klanų ir aukštų kalnų. Maaso upė plaua šią tvirtovę panašiai kaip viduramžių pili-griovis, ir dalija visą sutvirtintą rajoną į dvi dalis: viena lieka kairiajame upės krante, antra — dešiniame. 1916 metų pradžioje čia ir buvo nukreiptas vienas aukštosios vokiečių karo vadovybės dėmesys.

Vokiečių vadovybė tuo metu jau buvo visiškai aišku, kad ilgesnis karo užsitęsimas prives Vokietiją prie neišvengiamos katastrofos. Šalies viduje kurčiais aidais jau skambėjo nepasitenkinimas dėl dviejų pirmųjų karo metų nepasisekimų. Karo sunkumai, blokados sukelti suvaržymai — visa tai sunkia našta gulė ant Vokietijos liaudies pečių. Vokietijos darbininkų tarpe kiekvieną dieną vis labiau augo Cimervaldo socialistinių partijų konferencijos manifestas, pasmerkio imperialistinį karą, populiarumas. Vokiečių karo vadovybė suprato, kad reikia skubėti.

Bet kur suduoti Antantėi jautriausią smūgį? Praejuosieji metai parodė, jog rytuose nėra ko įjieskoti karo išsprendimo: Rusijos pusėje visuomet buvo ploto ir laiko pirmenybė. Jeigu vokiečių kariuomenė būtų su- rizikavusi atitrūkti nuo savo tankaus geležinkelio tinklo ir būtų pamėginusi isibrauti į milžiniškų Rusijos žemių šuntakius — istorija būtų galėjusi pakartoti žinomuosius 1709 metus, kai Petro I kariai sumušė geriausią Europoje armiją — švedus, arba 1812 metus, pasibaigusius žiauriu nemugalimosios Napoleono armijos sunaikinimu. Vokietija buvo priversta vėl atsistoti ir vakarus. Tačiau vesti bendrąją operaciją visu frontu jau ji nebeturėjo jėgų. Aukštosios karo vadovybės štabo viršininkas gen. Falkenhainas nusprendė suduoti smūgį į vieną jautriausių Francijos vietų. Tuo pačiu vokiečių vadovybė tikėjosi parblokti ir savo pavojingą priešinininką — Angliją, išmušdama iš jos rankų francūzišką kardą.

Tokia vieta, kur Falkenhainas plona adata tikėjosi persmeigti priešą frontą, buvo Verdunas. Verduno

tvirtovės rajonas smailiu kiliu buvo įsimušęs į vokiečių frontą ir rimtai grasinio vokiečių susisiekimo keliams. Be to, tai buvo patogi vietovė, iš kurios francūzų armija galėjo pradėti puolamasias operacijas. Antra vertus, vokiečiai, atakai pavystus, būtų galėję perkirsti svarbiausius kelius prieš frontą ir tuo pačiu sutrukdyti skubų francūzų armijos judėjimą.

Vokiečiai ėmė ruošti pul-ti Verduną didžiausiai tai slėpdami. Sturmuoti šią galingą tvirtovę turėjo 5-tosios vokiečių armijos smogiamoji grupė, kuriai vadovavo Vokietijos kronprin-cas. Pradedant sausio mėnesiu iš įvairiausių vokiečių fronto dalių palaipsniui buvo atimami ištisi korpusai, kurie turėjo įeiti į smogi-mąją grupę. Jie nepastebimai buvo atitraukiami į užnugarį ir išskirstomi į atskirus lagerius, kur buvo stropiai apmokomi. Norėdami apsaugoti nuo užsienio snipų, vokiečiai uždare Olandijos ir Šveicarijos sienas. Nė vienas žmogus negalėjo išvykti iš Vokietijos į neutralias valstybes. Artileriją prie Verduno vokiečiai gabenjo išmintinai naktimis. Buvo išleistas specialus įsakymas: neatsakyti į francūzų artilerijos ugnį, kad nepaaiškėtų vokiečių artilerijos padėtis. Visi pasiruošiamieji darbai buvo stropiai maskuojami. Pavyzdžiui, daugelyje vietų, kur buvo naujai išvesti geležinkeliai, vokiečiai ištisė ore vielines marškas, nubarstę jas šakutėmis ir velėnomis. Todėl francūzų lakūnai iš viršaus negalėjo pastebėti vagonų, prikrautų karo atsargų, negalėjo pastebėti platformų, ant kurių po milžiniškomis brezentinėmis apklotėmis išėjosi galingos mortiros ir patrankos.

Tankūs miškai aplink Verduną padėjo vokiečiams paslėpti paruošiamuosius darbus ir divizijų judėjimą. Be to, vokiečių informaciniai biurai organizavo ištisą kampaniją melagingų gandų, kurie turėjo atitraukti francūzų vadovybės dėmesį nuo Verduno. Tuo tikslu Vokietijos kronprinčas net važinėjo į Aukštutinį Elzasą, į Miulhauzeno miestą, ir

tikrino ten kariuomenę, tartum būtų ruošiamasi pulti kaip tik tame rajone.

Tačiau francūzai, vis dėl to, kai ką sužinojo. Nepaisant stiprios užtvaros, kuria Vokietija atsiskyrė nuo neutralių valstybių, francūzų snipai pranešė apie vokiečių korpusų judėjimą Verduno rajone. Pas belaisvius vokiečių karius buvo rasti laiška, kuriuose jie pranešė savo giminėms apie greitą 5-tosios kronprinco armijos žygį ir apie tai, kad kaizeris Vilhelmas priims iškilmingą paradą sutriuškintus Verduną ir kad pagaliau po šios pergalės ateis taika...

Tačiau šios žinios buvo tokios prieštaraujančios ir nekeliančios pasitikėjimo, jog vyriausioji francūzų karo vadovybė visai neįtarė tokio grandiozinio masto, kokių turėjo vykti kovos prie Verduno. Galima buvo tikėtis, kad vokiečiai išvystys operacijas ir į vakarus nuo Verduno — Šampanijoje, ir į rytus nuo jo — Lotaringijoje. Todėl Verduną francūzai ne per stipriai ir sutvirtino, tikėdamiesi, kad čia vokiečiai ruošia tik paprastą eilinę ataką.

Tuo tarpu vokiečiai pagabė savo pagrindinius pasirušimo darbus. Už pirmosios apkasų linijos pasirodė gilios slėptuvės atakuojamiems ešelonams. Buvo pastatytos specialios aikštelės sunkiesiems pabūklams. Nauji keliai ir siauri keleliai įvairiausiomis kryptimis išvingiavo už fronte. Buvo ištiestas sudėtingas telefono ir telegrafo laidų voratinklis. Trys smogiamieji vokiečių korpusai buvo pasirenę atakuoti francūzus siaurame, 15 kilometrų, plote. Ketvirtasis korpusas turėjo eiti pagalbos pareigas, ir dar vienas korpusas privalėjo pasilikti savo pozicijose, tartum sukaustydamas prieš jį stovinčius francūzų dalinius.

(Bus daugiau)

Žiūrėk plačiai atidarytomis akimis pirm apsigėdimo; o po apsigėdimo — pusiau primerktomis.

Franklin.

Fordo firmos Willow Run šapose, Detroite paimta darban 27 negrės darbininkės, kurios paruošiama instrukto-rėmis vėliau priimsimų negrų moterų.

Jungtinių Valstijų marininkas surikiuoja japonus nelaisvius, kuriuos amerikiečiai paėmė Guadalcanal saloje (Saliamono salose). Jie rikiuojama inspekcijai. Pastebėkit spygliuotas vietas,—tai jos saugo belaisvius.

Mėlyni Kareiviai

Apsaką iš Lietuvos Žmonių Gyvenimo per Pirmąjį Pasaulinį Karą

Parašė JULIUS BUTENAS

(Tąsa)

— Kalti ar nekalti — jie napaiso. O-o laikai atėjo.

— Jei mes turėtume tiek šautuvų, kiek Pavartonyns, tai ir mes belaisvių nebijotume.

— Manai, Jonuli, maža pas mus yra? Turi ir mūs sodžiu, tik kiekvienas laiko dvikūlsna įkišęs, nes vokiečiai andai vėl pas Gylį įsakė visiems sunėsti bet kokius šautuvus; kas turi šovinių, baltų — visokius kariškus daiktus.

— Bet kas nešė — niekas. Sakai, vokiečiai moka po šimtą rublių, norėdami mus apginti nuo belaisvių, tad kam jie šautuvus, visokius ginklus atiminėja, a?

— Šuva čia juos suvaikys.

— Bet ot, vokiečiai pažada, kaip tam šuniui kaulą, tai mūsų žmonės ir pjauna vienas kitą. Kad savi šunes nekastų, nuo svetimų, šiaip ar taip, apsigintume.

Su visomis bėdomis dar užpuolė sodžių elgetos. Kai pasidarė šiek tiek laisvesni keliai, pradėjo plaukti iš visų pusių įvairūs padegėliai. Vieni prašė duonos, milty, kiti nors pavalgyti, nes sakėsi esą išbadėję ir su savim nieko negalį panešti. Padegėliai prašė visko: ir maisto, ir šaro, ir kulių, ir apsirėgimo. Sunku visus praeinančius patenkinti, daugeliam reikėjo atsakyti. Vabalių Šalnius, tiesiai, neįsileido elgetaujančių. Sunį pririšo ilga virve, taip kad negalėtų svetimais įeiti. Elgetos jam grąsino atkeršysią.

Į Burneiką kartą užėjo aklas senelis su bernaiciu. Aklam negalima atsakyti. Kai tik įėjo, Jonienė tuoj atriekė duoną ir padavė.

— Senelis gali padainuoti, — pratarė bernaitis, neregio vadovas. — Apie ką norite?

— Apie vokiečius... — juokais ištare Jonas.

— Gerai. Padainuok, seneli, apie vokiečius, — liepė bernaitis.

— Paklausk, ar čia nėra kur arti vokiečių, — liepė jam senelis.

— Nieko, galit būti drąsūs, — suramino Jonas.

Neregys pradėjo:

Prašom visus paklausti,
Ką aš turiu pasakyti —
Lietuvos žemele šventa
Antikristo germano užimta.

Karvių pieną jis surijo
Ir kiaušinių dar mus spyrė,
Po kiaušmigių vaikštinėjo
Ir paršiukų įješkinėjo.

Mokesčius mokėt pradėjom,
Ir pagalvius mums pridėjo,
Kad pagalvius mums pridėjo,
Ir pasportus pažadėjo.

Patagrijais indami,
Iš mūs markes traukdami,
Kaip mums pirštą smalon dėjo,
Net mūs širdys sudrebėjo...

Senelis tą dainą ilgai dainavo. Jo duslus balsas su pertraukomis tęsė žodžius. Burneikos draugė visi atsidėjo klaušėsi. Vaikai norėjo įsidėmėti dainos žodžius, kad ir jie išmoke galėtų padainuoti gandydami.

Tasai senelis neilgai tačiau vaikščiojo po žmones, nes vienam sodžių pataikė ant "šunų," kurie jį įskundė vokiečiams, ir tie kartą kelyje jį nukovė. Jo lydėtojas norėjo pabėgti, bet ir jam paleido kulka.

XV

Šalnius iš senų laikų Vabaliuose buvo pasižymėjęs savo šykštumu. Žemės turėdamas per trisdešimt dešimtnių, jisai negalėjo apdirbti su sava drauge, turėjo imti samdininkus. Bet pas jį ne vienas bernas ar merga neišbuvo visų metų. Ne dėl to, kad reikia sunkiai dirbti ar valgis prastas. Dirbti, tiesa, turėjo kaip jaučiai, o valgyti visada su nieku. Atsiradavo tokių baudiūninkų, kurie ryždavo si ir šiam ir tam, kad uždirbtų. Šalnius algas pailėdavo geras, bet ne vienas tarnautojas lig šiol nebuvo nė pusės algos metų gale gavęs. Per visus metus jisai išranda įvairiausių priekabių: plūgą sugadino — atskaito, kiek nori, pievą nelygiai nušienavo — atskaito, arklis pavykėjo — pabauda... Ir taip metų gale paašiki, kad bernas nieko negauna, už skolą dar turi mėnesį kitą tarnauti, bet Šalnius pasirodo tiek geras, kad tai dovanuoja...

Kad ir tokios buvo sąlygos, kad ir taip tuos tarnus ujo, išnaudojo, vis dėlto Šalniui nesunku buvo tarnus nusam-

dyti. Kažkodėl kiekvienas vis buvo įsitikinęs, kad, tur būt, pernykštis buvo koks tinginys ar nekleiva, jei išeidamas špygą gavo. Kiekvienam, ot, rodėsi, kad jis galėsias atitinkamai pasistengti ir gerą algą gauti. Deja, daugelis nusivylė, bet vis lipo, kaip tie karžygiai stiklo kalnan į užkerėtą pilį.

Šitais metais Vabaliuose buvo naujiena: pas Šalnių bernas tarnavo antrus metus, o merga nuo pusės metų nepabėgo. Kažin, gal pabijojo, kad karo laikas, kad gali kas belaisvius užsiundyti? O gal, pagaliau, Dievo pasibijoję — kad negalima visuomet darbo žmonių skriausti. Šalnius net pamaldėsnis pasidarė: kas sekmadienis važinėjo bažnyčion. Bet jeigu su samdininkais geriau sugyveno, tai negalima pasakyti, kad jo santykiai su kaimynais būtų pagerėję. Kaip pirma, taip ir dabar, nuolat emė tvartan gyvulių, paskui reikalavo didelių išperkų.

— Nagi tam Šalniui ir sekasi, — pasakojo atėjęs į Burneiką Alimas. — Ar tikėsi, girdėjau, kad vokiečiai iš jo buliaus neima.

— Kaip tai? Anądien man sakė, kad bijo vokiečių, — pastebėjo Jonas.

— Tik dėl kitų akių baikštauja, tikėk manim. Tegu jisai sau turi ir užsituri, aš jam nieko nepavydžiu — tegu jis turi milijonus, bet kam šuva kandžioja kitus, a? Nagi mane vėl įkando. Kiek triuso padėjom per visą žiemą — auginomės telyčaitę. Emė vakar, padlos, atvažiavo ir užrašė. Likom dabar su viena bergždžia karve. Manėm šiaip-ne-taip išslapstysim tą telyčiukę, užsiauginsim karvę — te tau, boba, ir ragaišis. Šalnius bulių, kaip kalną, šeriasi.

— Beje, kas man čia sakė, kad jam paliko del veislės.

— Ką ten dėl veislės? Ar neuženka dvare del veislės? Bet Šalniaus viena ranka su vokiečiais. Ar tai jis melstis, manai, taip dažnai Paliepin važiuoja? Šunį. Nuvažiuoja, žiūrėk, ir skuodžia į Šliberką. Ten nuėjęs lažosi. Jau ir Gyls riečia usą ant Šalniaus, jau ir tas pradeda žvairuoti. Ką manai: gali šitas tarnybą iš Gylio paveržti? Gyls senas, o šitas jaunesnis ir turi daugiau, kuo pavaišinti.

— Netruksta ir anam.

— Taip, tai taip, bet, ot, aš, gerai tas sakė, nesuprantu, kam jam pirma laiko virsti šunim. Tau nieko netruksta, visko turi, — bagotam ir raistinis padeda, — tai kam kitus kandžioti?

— Bijo, kad iš jo neatimtų buliaus, kitus bent skundžia.

Šalnius skundais pradėjo viršyti Gylį. Tasai rimtai susirūpino: ar neatstatys jo vokiečiai? Per šią vasarą Šalnius išstatė puikiausius visoj apylinkėj trobesius. Kiek pinigėlio jis palupo už rugius! Daugeliui trūko duonai, iš daugiur žmonės atvažinėjo tiesiog badą kėsdami — mokėjo jam auksu, kad tik parduotų kokį puspdį. Išsigalvojo Šalnius jėgą svarais parduvinėti. Kainą nustatinėjo, kokia jam galvon ateidavo.

— Mes norim, kad karas dar kokius penkis metus tęstųsi, — išsitarė Šalniu-vienė į savo sodžiaus moteris.

— Neduok, Dieve, — tos atsiduso.

Kur Šalniu-vienė nenorės karo, kad ji pati iš ateinančių nuo Vilniaus buvo prisimainiusi visokių parėdų, gražių skarelių, o pinigų krūvosna dėjo.

— Pamato duonos riekę, — pramanytų, kažin ką atiduotų, — pasakojo Šalniu-vienė apie tuos vargo ir bado atguitus žmones. — Ateina tik gyvi. Įeina pirkion ir puola po slenkščiu.

Aišku, tokie žmonės nieko nesigaili, jiems niekas nemelia, kad tik gautų pavalgyti.

Kai pastatė naujas pirkias, pas Šalnių susirinkdavo Vabalių jaunimas. Atvykdavo ir vokiečių iš dvaro. Vienas vokiektukas lino prie Šalniaus dukters Kastės. Tasai šokiomis dienomis dažnai atėdinėjo. Bernai spėdė jam visokias pinkles. Jis buvo papratęs takais vaikščioti — arčiau. Tad bernai emė kartą naktį iškasė ant tako gilų duobelę; iš paviršiaus užklojo šakomis, apmetė žeme, išlygino — nieko neprast. Grįždamas dvaran, emė vokiektis ir įsmuko ton duobelėn. Nėgana, kad įsmuko, bet visas įsidarė: duobėn buvo pristema mėšlo... (Daugiau bus)

Chicagos Žinios

ABEKIENĖS BYLOJ TEISĖ-
JAS PATARĖ DAUGIAU AU-
KOTI RUSŲ KARO
PAGALBAI

L. Dagytės Užvestą Bylą prieš
K. Abekienę Panaikino. Tai
Antrą Bylą Pralaimėjo Nau-
jieniečiai, Apsvaiginti Nacių
Propaganda

Advokatas Grišius Bandė Pa-
tarti Teisėjui, Ką Daryti. Bet
Jam Atsakė, Kad Teisėjas
Tvarko Dalykus ir Daro
Bylų Sprendimus

Pirmadienį, rugsėjo 28 d., kriminaliame teisme įvyko K. Abekienės byla, kurią užvedė L. Dagytė, Lietuvių Keistučių Klubo sekretorė. Dagytė kaltino Abekienę, būk liepos 5-ą klubo mityje ji metus stiklu ir pataikius į jos klubą. Taip pasakė užvestoj bylei prieš J. Stalioraitį. Taip užre-
korduota stenografiškai paim-
tose kalbose.

Tačiau pirmadienį L. Dagytės liudininkai pasakojo, būk stiklas buvęs mestas į jos šir-
dį. Didžiama liudininkų pasa-
kė, kad niekas tame mityje
stiklų nemetė, o tik kilo gin-
čas tarp narių, kaip klubo
pirmininkas neteisėtai uždarė
susirinkimą, neleidamas bal-
suoti paduotą įnešimą paauko-
ti Rusų Karo Pagalbai.

L. Dagytės advokatas Gri-
šius labai sielojosi, šaukė teis-
me, kad tai tuos pingus rei-
kalavę iš klubo komunistai.
Tuomet jam buvo parodytas
laiškas, kuris buvo atsiųstas
klubui. Grišius emė rėkti,
kad laiškas esąs ne nuo Rusų
Karo Pagalbos, bet nuo Sovie-
tų Sąjungos pagalbos. Tuo-
met teisėjas Schiller jo pa-
klaušė, o koks tikras tos ša-
lies vardas? Jis turėjo pripa-
žinti, kad Sovietų Sąjunga.

Taipgi teisėjas jo klaušė, ar
mūsų šalies talkininkai au-
kojimas, tai yra, Rusų Karo Pa-
galba, nėra parama karui?
Dar teisėjas pridūrė, kad ku-
met klubas yra pirkęs daug
karo bonų, tai jeigu nariai da-
vė įnešimą paaukoti \$10 Ru-
sijos paramai, kuri kovoja
prieš bendrą priešą, tai tas
juos, nepadaro komunistais ir
negalima už tai klubo na-
rius bausti.

Buvo daug juoko ir pats
teisėjas juokėsi, kai advokatas
Grišius su didžiu susijaudini-
mu šaukė, kad jo atstovauja-
ma grupė yra lojalūs ameri-
konai, kad jie stoja už krikš-
čionių judėjimą, o ta pusė,
kuri stoja už Rusų Karo Pa-
galbą auksiją, yra negerai
žmonės ir juos reikią nubaus-
ti.

Teisėjas jam patarė nesikiš-
ti į teismo tvarką, nes tai tei-
sėjo dalykas daryti nuospren-
džius. O kas liečia Rusų Ka-
ro Pagalbą, jis patarė po nau-
jų metų, kai bus klubo meti-
nis susirinkimas, kad paauko-
tų ne \$10, bet bent \$25 ar
daugiau.

Toliau teisėjas J. Schiller
pareiškė, kad užsipuldinėj-
mai, skundas prieš K. Abeki-
enę neturi pagrindo. Jis kilęs
iš ginčų tarp dviejų grupių,
kurios viena stoja už paramą
mūsų šalies talkininkai, o ki-
ta, kad nieko tai šaliai neau-
koti. Tai paskelbė bylą panai-
kinta.

Kaip buvo pirmiau reikalau-
ta, džiūrės teismo, tai vakar
buvo sutikta priimti teisėjo
sprendimą, nes šiuo laiku yra
labai daug darbo ir sunku
gauti džiūrę.

L. Dagytė po užvestos by-
los panaikinimo jautėsi nusi-
minusi. Veikiausia, pagalvojo,
kad pati sau ir kitiems berei-
kalingai pridarė nesmagumo
ir sugaišino laiko. Tačiau iš
to ji gavo gerą lekciją, kad
reikia rūpintis karo laimėji-
mu, kad reikia organizacijoj
palaikyti vienybę.

Reporteris.

Waterbury, Conn.

U. E. Laimėjimo Suvažiavimas
Reikalauja Vienybės ir
Antro Fronto.

Tarptautiškas atstovas Char-
les Rivers išdavė raportą New
Haven, Conn. iš aštunto susi-
važiavimo United Electrical
and Machine Workers Unijos,
kuris atsiuvo Clevelande vi-
duryje rugsėjo šių metų. Ri-
vers nurodė visą eigą šio susi-
važiavimo, kaip laimėjimą.
Buvo išgildenta karo padėtis
ir išdirbtas tinkamas pagrinda
išspildymui Prezidento rei-
kalavimo padvigubinti pro-
dukciją, prapleisti moterims
daugiau darbų visose pramo-
nėse. Suvažiavimas reikalavo
atidarymo antro fronto prieš
Hitlerį ir nepriklausomybės
dėl Indijos dabar. Delegatų
dalyvavo 600.

Antras Frontas Dabar

Dėl antro fronto Europoj
dabar rezoliucija buvo priim-
ta. Delegatai taip pat reika-
lauja, kad CIO greičiausiai
padarytų ryšius Anglijos ir
Sovietų unijų kpmitetų, vienien-
go susirūšimo su visų Suvienu-
tų Tautų darbininkų judėjimi-
mu. Taipgi pravedė tarimą, kad
būtų tariamasi su A. F. L. ir
Railroad Brotherhoods pada-
rymui pasauliniam plataus dar-
bininkų vieningumo ir reika-
lauja prezidento Roosevelt, kad
rūpintųsi dėl suteikimo
Indijai nepriklausomybės, eiti
į sutartį su atstovais Puerto
Rico liaudies ir sugrąžinti
tautos nepriklausomybę, duo-
ti smarkų kirtį prieš Ašies
penktą koloną Lotynų Ame-
rikoj. Pilna parama ir užtik-
rinimas komitetui vesti kovą
prieš deportavimą Harry
Bridges. Taip pat pravesta

rezoliucija, kad būtų praves-
tas įstatymas panaikinti poll
tax. Taip pat reikalauja ly-
gybės negrams armijoj. Kad
lavintoms moterims dirbtuvė-
se būtų lygiai mokama, kaip
lavintiems vyrams, kad būtų
moterys lavinamos unijų vadais
ir tt. Taip mes reikalaujam
visų delegatų, kad iš šios kon-
vencijos sugrįžę darbuotys
per visą šią šalį ir patartų
darbininkams balsuoti už lai-
mėjimo karo kandidatus, kaip
tautiniai, taip ir į valstijų sei-
melius.

Galas Raudonųjų
Kandziotojams

Raudonųjų kandziotojai ga-
vo mirties varantą. Viena uni-
dų grupelė turėjo įnešimą, ar-
dantį darbininkų vienybę. Įne-
šimas komunistus lygino su fa-
šistais. Bet įnešimas buvo pla-
čiai apdiskusiuotas, balsuotas
ir palaidotas ko ne vienbal-
siai. Diskusijose buvo pasaky-
ta: Kas gali lyginti komunistus
su fašistais? Ką komunistai
blogo daro mūsų tautai?
Jie šiandien kovoja su mumis
kartu prieš bendrą priešą,
kaip namie, taip ir karo fron-
te. Jų yra tūkstančiai karo
fronte.

Raportas buvo priimtas su
didžiausiais aplodismentais.
Unijistas.

Montello, Mass.

Mirimai, išleistuvės ir kitos
naujienos

Rugsėjo 9 mirė Marijona
Petrauskienė, apie 60 metų
senumo, paliko nuliūdime sa-
vo vyrą Ignaciją ir augintinę, ir
kitas gimines bei draugus. Pa-
laidota laisvai, laisvuose ka-
puose. Pagrabe labai daug bu-
vo gėlių.

Seniaus Petrauskai buvo la-
bai pažangūs žmonės, visų
gerbiami, skaitė "Laisvę", pri-

klaušė prie LLD 6 kp. Dideli
buvo patrijotai Liet. Taut. Na-
mo. 1913 m. Liet. Taut. Namų
įkurtuvėse niekam nenusilei-
do atpirkime atidarymo rakto.
Apie 14 metų atgal, kuomet
lietuviški Romos kunigai per
teismus norėjo atimti Liet.
Taut. Namą, Ig. Petrauskas
pirmas paauskavo 10 dolerių.
1921 m. politikoj pasidarė
permainos, Petrauskai to ne-
galėdami suprasti, nuėjo su
tautiečiais bei sklokininkais.
Tuomi pasitraukė iš pažangių-
jų veikimo.

-:- -:- -:-

Rugsėjo 12 mirė Povilas
Balčiūnas, apie 50 metų am-
žiaus, gyveno pavienis. Dirbo
W. L. Douglas Shoe Co., at-
rodė dar drūtas ir sveikas.
Pirmiau jis gavo "shock", bu-
vo nuvežtas iš dirbtuvės į
ligoninę, po kiek laiko parva-
žiavo namo. Broilis Augustinas
atėjo jo atlankyti rugs. 12 d.
po pietų, ir rado iš lovos iš-
kritusį negyvą. Palaidotas lai-
svai. Darbininkiškam judėjime
nedalyvavo.

-:- -:- -:-

Rugsėjo 16 d. išėjo į ka-
riuomenę Jonas Grigas. Buvo
LDS 67 kp. protokolų rašti-
ninkas. Jokių išleistuvių ne-
norėjo. Būrelis draugu, darbi-
ninkiško judėjimo veikėjų, su-
sirinko jo namuose rugsėjo
15 d. jį išleisti arba atsisvei-
kinti. Jam buvo teikiama pi-
nigiška dovana del cigarečių,
bet Grigas atsisakė priimti. Jis
sako, paaaukote dėl darbinin-
kiško judėjimo reikalų. Sako,
aš dariau klaidą, mažai dir-
bau dėl darbininkiško judėji-
mo reikalų. Jeigu sugrįšiu, aš
stosiu į geresnį darbininkiško
judėjimo veikimą.

-:- -:- -:-

Antanas ir Vera Biliunai i
keturias dienas surengė savo
sūnui Alfredui Biliuniui išlei-
stuves į kariuomenę. Jiems
(Tąsa 5-tam puslapyj)

Kviečiame į Talką

Jau prasidėjo dienraščio "LAISVĖS" vaju gavimui nau-
jų skaitytojų. Visus apšvietą branginančius žmones, visus dien-
raščio "Laisvės" skaitytojus kviečiame į talką gauti "Laisvei"
naujų skaitytojų.

Vajus prasidėjo su 1 d. spalio ir baigsis su 1 d. gruodžio

Tuoju stokite į kontestą ir darbuokitės, kad gavus kuo dau-
giausia naujų skaitytojų. Kontestantams yra paskirtos sekamos
dovanos:

1—\$50 U. S. War Bond; 2—\$30 cash; 3—\$25 cash;
4—\$25 U. S. War Bond; 5—\$20 cash; 6—\$18 cash;
7—\$15 cash; 8—\$10 cash; 9—\$7 cash ir 10—\$5 cash

Darbuokitės, kad gauti vieną iš aukščiau pažymėtų donavų
ir būti pagerbtu pasižymėjusiu apšvietos platinimo darbe. Kurie
manote stoti į kontestą, stokite tuoju, iš pat pradžios kontesto.

★ ★ ★

"Laisvės" kaina, metams \$6.00, pusei metų \$3.25. Brooklynė
(kur reikia ant kiekvienos kopijos uždėti po stampą) metinė
kaina \$6.50, pusei metų \$3.50.

★ ★ ★

Naujiem skaitytojam nėra jokios nuolaidos kainoje. Viskam
brangstant, "Laisvės" kaina nebuvo pakelta. \$6.00 yra gana
žema kaina už dienraštį.

Visi Galime Gauti Po Vieną

Naują Skaitytoją "Laisvei"

Kurie nestosite į kontestą, prašome gauti nors po vieną nau-
ją skaitytoją savo dienraščiui laike vaju. Gavę naujų skaity-
tojų, kartu su užsakymu, siųskite ir mokesį adresuodami se-
kamai:

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA

427 Lorimer Street

Brooklyn, N. Y.

RAUDONARMIEČIAI LAIMĖJO DAUGUMĄ MUŠIŲ PRIEŠ HITLERININKUS

Sovietų Oficialiai Pranešimai

Maskva, spal. 3. — Stalingrado srityje tęsiasi įnirtingos kautynės. Viena sektoriuje didelės jėgos priešų pėstininkų ir tankų pradėjo ataką, per kurią jie stengėsi sulaužyti mūsų pasipriešinimą. Bet sovietinė kariuomenė atsilaukė prieš juos ir atmušė hitlerininkų ataką.

Tapo užmušta 700 priešų ir išmušta keli vokiečių tankai iš veikimo.

Kitame sektoriuje sovietinė kariuomenė grūmėsi pirmyn, apvalydama pavienius trobesius nuo priešų. Beveik visas vokiečių pėstininkų batalionas buvo sunaikintas per mūsų gtvėse.

I pietus nuo Stalingrado batalionas vokiečių pėstininkų ir 50 tankų atakavo Raudonosios Armijos dalinį, kuris buvo įvarejęs kylį į priešų apsigynimus. Po įveržtų kautynių, kuriose 16 vokiečių tankų buvo išmušta iš veikimo, mūsų šalis dalinys pasitraukė atgal į pirmesniąją savo poziciją.

I šiaurinių vakarus nuo Stalingrado mūsų kovotojai darė veiklus žygius ir pasivėrė pirmyn eilėje punktų. Vokiečiai buvo išmesti iš apvirtintų pozicijų ir sunaikinta septyni priešų tankai, penkios kanuolės, 14 kulkasvaizdžių ir nušauta apie dvi kuopos fašistų pėstininkų.

Kitame sektoriuje po smarkių kautynių sovietiniai kariai užėmė vieną aukštumą. Jie pagrobė 130 sužalotų vokiečių tankų, kurie buvo įkasti žemėn ir vartojami kaip priešų kanuolių lizdai.

Mozdokos srityje buvo atmuštos kelios priešų atakos. Tapo sužalota septyni vokiečių tankai ir užmušta apie 200 hitlerininkų.

I rytus nuo Mozdokos (Kaukaze) vokiečių pėstininkai, motorciklistai ir apie 40 tankų atakavo vieną aukštumą; mūsų kariuomenė atmušė dvi priešų atakas su sunkiais jiems nuostoliais. Tik kuomet hitlerininkai atsigabeno naujų jėgų, tai mūsų kariuomenė pasitraukė į naujas pozicijas.

Tuose mūšiuose buvo sužalota bei išdeginta 19 vokiečių tankų ir užmušta daugiau kaip dvi kuopos priešų pėstininkų.

I pietų rytus nuo Novorossiisko sovietinė kariuomenė vedė didelius mūšius prieš priešus. Viena sektoriuje, kur priešams pavyko įvartį kylį į mūsų jėgas, tai mūsų kariuomenė kontr-atakavo ir nušlavė priekinius priešų būrius. Tapo užmušta apie 300 vokiečių ir rumunų kareivių ir oficerių.

Voronežo srityje dalinys mūsų automatiškų šaulių prasiveržė antrapus priešų spygliuotų vielų užtvartį ir dar tebekovė vokiečių apsigynimų srityje. Per dieną jie nušlavė beveik visą kuopą hitlerininkų kariuomenės.

Batalionas priešų pėstininkų, kuris buvo perėjęs per upę, tapo supliktas sovietinės kariuomenės ir pasitraukė atgal, palikdamas apie 400 užmuštų saviškių rytinėje tos upės pakrantėje.

Spalio 1 d. sovietiniai orlaiviai sunaikino bei sužalavo 10 vokiečių tankų ir daugiau kaip 40 trokų su kariais ir reikmenimis, susprogdino du amunicijos sandėlius, nutildė 11 baterijų kanuolių ir išvaikė, dalinai sunaikinant, apie batalioną priešų pėstininkų.

Maskva, spal. 2. — I šiaurinių vakarus nuo Stalingrado dalinys sovietinių gvardiečių atakavo vieną aukštumą ir išmušė vokiečius iš jos. Tapo nukauta apie 300 priešų kareivių ir oficerių ir sunaikinta 11 jų kulkasvaizdžių ir 18 pavienių apkasų bei fortukų.

Per trijų dienų mūšius į pietų rytus nuo Novorossiisko (Kaukaze) vienas sovietinis dalinys nušlavė apie 1,500 vokiečių ir rumunų kareivių ir oficerių.

Sovietiniai lakūnai Leningrado fronte per dvi dienas ugnimi iš priešlėktuvinių kanuolių tapo sunaikinta 27 priešų orlaiviai tame pat fronte.

PITTSBURGH, PA.

Ivairios Žinios

Rugsėjo 27 dieną įvyko susirinkimas Lietuvių Literatūros Draugijos 4-to Apskriečio komiteto. Svarbiausias klausimas buvo, tai surengimas maršruto. Dienes prakalbų maršrutui paskirstytos sekamai:

Lapkričio 15 Pittsburghe, Soho dalyje, 2 val. po pietų.

Lapkričio 16 New Kensington.

Lapkričio 17 d. Wilmerding.

Lapkričio 18 Washington.

Lapkričio 19 Ambridge.

Lapkričio 20 McKees Rocks.

Yra išsiuntinėta laiška kuopų komitetams, kad duotų atsakymą, kur prakalbos rengiamos ir bus per apskritį atspausdinta plakatai visoms kuopoms.

Draugai, prakalbas rengkite ir garsinkite, kad būtų pasėkmingos.

Antras tarimas, tai sušaukti "Laisvės" skaitytojų susirinkimą, kad pasitarti spaudos vajeis reikalais. Toks su-

rin, garsus baritonas, William S. Gailmor, komentatorius ir korespondentas, kalbėjo apie karą, apie Wendell Willkie kelionę, reikalavo antro fronto. Taipgi dvi rusų grupės padainavo. Buvo orkestras iš Duquesne universiteto, kalbėtojai iš unių ir organizacijų.

Rugsėjo 21 dieną mirė Pranas Sablauzkas, 52 metų amžiaus, gyvenęs ir dirbęs per ilgus metus Pittsburghe. Priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos 87 kuopos. Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis šv. Kazimiero kapuose. Paėjo iš Lietuvos, Vilniaus rėd. Paliko moterį ir tris sūnus, kurie randasi Jungtinių Valstijų kariuomenėje.

Rugsėjo 22 dieną pasimirė Juozas Baltrušaitis, Pittsburgho veikėjas ir rašytojas. Lavonas tapo sudegintas Pittsburgho krematoriume rugsėjo 24 dieną. Krasnickas iš Clevelando sugiedojo maršą. Daug lietuvių atidavė Juozui paskutinįjį patarnavimą.

Rugsėjo 27 dieną pasimirė Kastantas Adomaitis, 52 metų amžiaus. Paėjo iš Kauno rėdybos. Tai buvo senas Pittsburgho gyventojas. Buvo L. Sūnų Draugystės namo direktorius. Paliko moterį. Palaidotas rugsėjo 30 dieną tautiškoje West View Kapinėse.

"Laisvės" skaitytojas Melnis nusipirko salūną Springdale, Pittsburgho priemiestyje. Velinų jam gero pasisekimo naujame biznyje.

I Jungtinių Valstijų kariuomenę išėjo Wilsonas Stanislovas ir Jeronimas Jarmaska. Kitą savaitę turės išeiti Jos. Mauragas. Taipgi buvo pas daktarą, tapo išegzaminuotas vice-pirmininkas J. D. Lekavičius. Įstojo armijon A. Kirstukas.

Iš armijos parvažiavo apsilankyti J. Macekio sūnus Vladas ir Sakacko sūnus.

Pittsburgho keletas dienų atgal oras buvo labai atšalęs, net reikėjo pečius kurenti.

Dirbtuvės dirba ant kelių pakaitų. Laikraščiai skelbia, kad trūksta darbininkų, o bedarbių yra dar gana daug ir negauna darbo, kurie jo ieško.

D. P. Lekavičius

Montello, Mass.

(Tąsa nuo 4-to pusl.)

pagelbėjo giminės, bei jo geri draugai. Parė įvyko rugsėjo 18, Liet. Taut. Namų svetainėje. Žmoniu atsilankė apie pustrėčio šimto. Jų sūnus išėjo į laivyną, dar tik 20 m. Iš namų išvažiavo rugsėjo 23.

Su juom sykiu išėjo į armiją Alex Pikėikas, Algirdas Germonavičius, Svirskis ir Arthur Stirblis. Žinoma, tėvai nelabai smagūs, bet Antanas Biliunas pareiškė: "Netenku vieturčio sūnaus todėl, kad reikia gėlbėtis, kad nepatektus po japonų priespauda."

Zolynas.

Saginaw, Mich.

Sovietų Sąjungos pagalbai aukavo sekami draugai: St. M. Leesis \$2.50, F. Burauskas \$3; M. Arminas, A. Kapušaitienė ir Ig. Lingevičius po \$1.

Nuo ALDL 10-to apskriečio įvykusios konferencijos tam tikslui liko \$5.65, tai bendrai Sovietų Sąjungos medikalei pagalbai susidarė \$14.15.

Pinigų pasiuntėme per Literatūros Draugijos centrą.

Visiems aukavusiems tarime širdingai ačiū.

M. Arminas.

PRANEŠIMAI

IS KITUR

BROCKTON, MASS.

ALDL 6 k. p. susirinkimas įvyks spalio 5 d., L. T. Name. Nariai prašomi dalyvauti Jauku, 7:30 v. v. (231-233)

Bayonne, N. J.

Apie Velionį Drg. J. Rutkauską

Rugsėjo 19 dieną pasimirė Bayonnės lietuviams žinomas Juozas Rutkauskas, sulaukęs 50 metų amžiaus. Buvo nevedęs, užlaikė kartį ir gyveno su seseria Jieva ir švogeriu V. Višniausku. Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis. J. Rutkauskas buvo draugiškas, todėl buvo plačiai žinomas ir tarp svetimačių, kaip "Uncle Joe".

Per daug metų ir iki mirties d. J. Rutkauskas buvo progresyvių lietuvių pirmose eilėse, priklausė LAU Klubiui, senas "Laisvės" skaitytojas, priklausė Lietuvių Literatūros Draugijai, Lietuvių Darbininkų Susivienijimui ir Amerikos Komunistų Partijai.

Kiek metų atgal, d. J. R. užgavo ligą, vadinamą "stroke". Buvo kiek pasveikęs. Antrą smūgį gavo ir vėl pasitaisė ant tiek, kad galėjo lankyti organizacijų susirinkimus ir savo karčiamoj darbuotis ir daryt sau pragyvenimą.

Aplankė "stroke" ir d. J. Rutkauskas parpuolė bedirbdamas už baro. Šis smūgis atėmė sveikatą ir kalbą, ir dešimtis dienų prasikankinęs mirė neprataręs žodžio.

Kadangi d. J. Rutkauskas savo yra tikintį moteriškę, tai broliui pašaukė kunigą: kunigui pasirodžius, d. J. R. davė ženklą, kiek turėdamas spėkų, judindamas galvą ir mykimu reiškė, kad kunigo čia nereikia. Kunigas suprato, bet matydamas, kad ligonis silpnas ir nekalba, sumanė išnaudoti progą. Persitikrino, ar ligonis turi tiek sveikatos, kad padaryt bet kokį apsigynimą, kunigas tris sykius prašė, kad velionis pakeltų ranką. Velionis rankos nekėlė. Kunigas suprato, kad pavojaus nėra, pareikalavo, kad susirinkusieji išeitų iš kambario, reiškė, kunigas spaviedos komunistą, džiaugdamasis, kad gaus gerą komišną nuo Dievo už komunisto dūši.

Nueini į šermenis, kad pasutinį kartą pamatyti draugų. Vainikų daug, grabas gražas. Prie velionio grabo stovi staltiesis ir ant jo laiškutis. Skaitau: "Jonas Zaleckas užpirkio mišias." Dar ir giedotines! Ir dar ne viskas. Velionis buvo praeito karo kareivis, tai per šermenis ir hešant į bažnyčią ant grabo buvo Suvienytų Valstijų vėliava. Prie bažnyčios susirinkę nusimėgė kepurės, tik Juozas Urniežius stovi su kepure ir kaip visuomet "aktina" (pamegdžiodamas kareivius), lig nenormalus.

Mrs. Klein pastebėjo, kad nusimtyt kepurę. Urniežius atsakė, kad prieš bedievį kepurės nenusims. Mrs. Klein drąsiau — "nusimk kepurę prieš Jungtinių Valstijų vėliavą." Ponas Urniežius sako, kad su Amerikos vėliava plūdus galima mazgo ir dar minimai moteriškai pasiūlė savo "nuosavybę." Urniežius buvo areštuotas ir už įžeidimą vėliavos užsimokėjo \$25.00 baudos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Reikia pasakyti, kad Urniežius yra didelis Smetonos partijos.

Aš užtikrinu, kad jei kunigas būtų pastebėjęs bent kiek stiprybės pas velionį, tai jau ir su pyragu jo nebūtum priprašęs pasilikti vienam prie ligonio. Būtų pasakęs, "nothing doing." Na ir kunigas paskelbė, kad išspavėjojo nekaltąjį komunistą. Kunigas ki-
taip ir negalėjo sakyti. Jam ne svarbu, komunistas ar bedievis. Jam svarbu, kad jis gaus pasipelnę, nes ir bažnyčioje prie velionio grabo vainikus niekino kunigas Kemešis, sakydamas, kad kvietkai yra be vertės, rytų suvyis ir atminties nepalikis. Malda, girdi, tai kas kita, pasilik "amžina." Visiems suprantama, kuomet perka kvietkas pagerbimui ir papuošimui velionio, tai pinigai užeina kvietkų augintojams, o už maldą gė ir mišias, pinigai tenka kunigui.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

Yra sakoma, kad viena nelaimė, tai tik niekis, bet kuomet dvi, trys, tai jau tikrai bėda. Taip buvo su velioniu d. J. Rutkausku. Gyvam būnant, "stroke" kankino. Prieš mirtį kunigas lindo. Mirusiam bedievis mišias užpirkio.

trijotas. O dabar visiems yra žinoma, kaip fašistai gerbia Amerikos vėliavą.

Tai tokie nuotikiai iš velionio drg. Juozo Rutkausko šermenų.

Gražios atminties, brangus drauge, Juozai!

Išėkis ramiai Dėdės Samo žemelėj, pasiilusavęs nuo visų kankinimų.

Vėlionio Draugas.

LICENSES

WHOLESALE AND RETAIL Beer, Wine, Liquor

NOTICE is hereby given that License No. EB 559 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 43rd Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

MARY KANE
161-3 — 43rd St., Brooklyn, N. Y. (7)

NOTICE is hereby given that License No. EB 559 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 43rd Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

JAMES SOUMAKIS
4501 — 4th Ave., Brooklyn, N. Y. (7)

NOTICE is hereby given that License No. EB 578 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1022 Atlantic Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

ANTHONY TABAKA and MICHAEL KRUPNICK (M. & M. Diner)
1022 Atlantic Ave., Brooklyn, N. Y. (7)

NOTICE is hereby given that License No. EB 789 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 7409a Avenue U., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

PASQUALE OREFICE
7409a Avenue U., Brooklyn, N. Y. (7)

NOTICE is hereby given that License No. EB 2067 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 340 Roehling St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

LOTTE BOBITCHE
340 Roehling St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 473 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1 Montagu St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Kita Darbininkų Įstaiga Užgyrė Alfange

Pereito trečiadienio vakarą, viešbutyje Piccadilly, New Yorke, įvykusi Išrinkimui Karo Laimėjimo Kandidatų Komiteto konferencija, atstovaujanti apie 250 New Yorko CIO ir AFL unių, pasmerkė John Bennett ir Thomas E. Dewey, kaip priešus karo pastangų, o nusitarė remti Dean Alfange, Amerikos Darbo Partijos kandidatą į gubernatorių.

Komitetas taipgi nutarė remti Charles Poletti į gubernatoriaus pavaduotojus, Henry Epstein ir prokurorą ir Joseph V. O'Leary į kontrolierius.

Poletti ir O'Leary yra ant abiejų, darbiečių ir demokratų tikiety, o Epstein tik ant demokratų tikiety.

Šių metų rinkimuose patriotiški piliečiai plačiausia peržengia partijų ribas, kad parremti karo laimėjimo kandidatus, mūsų priešų laimėjimo šalininkai taipgi neatsižvelgia į jokių partijų rubežius parremti savuosius.

Visi pergalės ant fašizmo šalininkai šiemet privalo labiausia budėti, daugiausia pažinti visus kandidatus, patys nesvyruojančiai pasiroditi balsuoti rinkimuose ir iš anksto darbuotis, energingai, daug darbuotis už tos pergalės šalininkų išrinkimą. Atsiminkim, nuo to priklausom mūsų šalies likimas, milijonų išėjusių kariuomenės likimas.

Kiti Komiteto Remiami Kandidatai

Minėtas Darbo Unių Komitetas rūpinis ne vien tik valstijinės skalės kandidatu, bet ir tūlių lokalinių svarbiųjų distriktų rinkimais, užgyrė ir darbuosis už išrinkimą tų, kurie yra aiškiai geresniais už kitus to distrikto kandidatus toms pačioms vietoms, nežiūrind, ant kurios partijos jie yra tikiety.

New Yorke vyriausia kampanija vedama 17-me distrikte, kur Frederic R. Coudert, Jr., kandidatuoja į New Yorko valstijos senatą. Komitetas atsišaukė liuosnorių darbuotis tame distrikte už rinkimuose sumušimą Couderto dėlto, kad jo advokatų firma Amerikoje atstovauja Vichy Francijos valdžiai, taipgi dėl jo persekiojimo progresyvių mokytojų.

Darbo Unių Komitetas kaltina Coudertą nubaltinus žinomus fašistus mokytojus.

Pirmame Assemblies distrikte darbuosis už išrinkimą į valstijos seimelį John'o Lamula, republikonų ir darbiečių kandidato.

19-tame distrikte rems Ludwig Werner, republikonų kandidatą į valstijos senatą. Šiame distrikte ypatinga dar ir tas, kad darbiečių kandidatas

taip pačiai vietai pasisakė už rėmimą savo oponento Wermerio prieš tammanietį esamąjį senatorių Charles Perry.

Kongresiniuose rinkimuose specialės atydos kreips į vieną distriktą New Yorke ir vieną Queens.

New Yorko darbuosis už James H. Fay, demokratų ir darbiečių kandidatą, prieš esamąjį 16-to distrikto kongresmaną William T. Pfeiffer, anti-Rooseveltinį republikoną.

Queense darbuosis už išrinkimą William F. Brunner, darbiečio, prieš William B. Barry, aršų defytistą.

Brooklyne specialiai bus rūpinamasi išrinkti darbiečių Henry Klein į valstijos seimelį iš 2-ro A. D., taipgi iš naujo išrinkti Robert Giordano, demokratų ir darbiečių kandidatą į seimelį iš 23-čio distrikto.

Tie, kaip pareiškė komitetas, nėra vieninteliai, kuriuos komitetas rems, bet tik parinkti, kaip kandidatai labai svarbių, strateginių distriktų, kuriems reikia specialės talsos.

Komitetas išleidė apie 300,000 atviručių paraginimui unijistų registruotis. Jose taipgi raginama sumušti savo balsais Farley'o Bennett'ą ir Hoover'io Dewey, o užsirašyti darbiečiais ir balsuoti už darbininkų užgirtus kandidatus. Taip pat išleista posteris, kuriame šaukia 3,000 unijistų stoti liuosnoriais prašalinti "Vichy Coudertą" ir išrinkti demokratų ir darbiečių kandidatą Jerry Finkelstein raganą gaudžio vieton.

T-as.

Kaip Jie Gavo "Užgyrimą" Bennetto AFL Taryboj

New Yorko Centralėj Amaty ir Darbo Taryboj, AFL, pereitą ketvirtadienį, užgirta Bennetto kandidatūra į gubernatorių. Apie tai, kaip ji užgirta, angliško darbininkų dienraščio "D. W." korespondentė Dorothy Loeb rašo:

"Demokratų kandidatas turi formalį užgyrimą Tarybos knygoje, bet tas neatstovauja delegatų.

"Atsiliepiu balsavimas aktualiai sumušė Bennetto užgyrimą, kaip kad buvo rekomenduota Valstijos Federacijos Darbininkų Nepartinio Komiteto. Bet prezidentas Thomas Murtha nepaisė šauksmų 'No' iš daugiau kai pusės ten buvusių 300 delegatų, kaip kad jis elgėsi ir vėliau gyvame konteste kitų kandidatų...

"Daugiau tuzino delegatų stipriai kritikavo Bennetto rėmimą Ispanijos fašistų diktatoriaus Franco, kritikavo jo anti-rooseveltinį rekordą, ir jo nepasakymą aiškiai karo klausimais. Daugelis kalbėjo už Dean Alfange, Amerikos Darbo Partijos nominatą ir pasakė dėlko. Kiti dar tebe laukė progos kalbėti, tebeprašė balso, kada Murtha paskelbė debatus uždarytais...

"Taip stipri buvo ataka ant Bennetto, kad Murtha patvarė keliolika visai neleist diskutuoti karo, užrubežių ar šalies politikos klausimui, kurie nėra tiesiog surišti su darbu..."

"Delegatas Joseph Tuvin iš Int. Ladies Garment Workers Unijos Lokalo 142, kuri uni-

ja remia Alfange, vadovavo kovai už teisę delegatams pasisakyti už kandidatus po vieną, vieton balsuoti už visą valdybos raportą.

"Jūs galėsite užrekoruoti savo pasipriešinimą atskiriems kandidatams pas sekretorių paskiau," atsakė Murtha.

"Pirmininkui paskelbus esant nutarta užgirti Bennetto, nežiūrind stipraus balso 'No,' daugiau pusės delegatų suskubo link platformos užregistruoti savo pasipriešinimus formaliai.

"Grįžkit į sėdynes," įsakė Murtha. 'Nieko panašaus pirmiau nėra buvę Central Trade mityngė.' Pasipriešinimai taip ir likosi nežurekorduotais tuomet, nei vėliau..."

Panaši procedūra, rašo korespondentė, buvo ir klausimu kitų, lokalinių kandidatų, kaip kad Queens kongresmanas William B. Barry, draugo Lauros Ingalls, kuri jau nutesta kaip nacių šnipė. Atsakymas leisti balsuoti atskirai kandidatus tokiuose svarbiuose rinkimuose, kaip šie, rodo, jog Bennetto šalininkai žinojo pralaimėsią.

Rinkiminių diskusijų eigoje matysime daug toje taryboje priklausančių lokalų pasisakymų prieš valdybos sauvaiją ir prieš jos kandidatą, Ispanijos fašistų gelbėtoją Bennetto.

Karui Gamybos Kursas

Columbia Universitetas, kooperuojant su J. V. Svetimio raštine, duos nemokamą kursą norintiems išmokyti gaminti ir patikrinti sprogstamas medžiagas. Kursas tęsis per 12 savaitių, po 3 vakarus savaitę. Taikomas daugiau moterims.

Rado Negyvėli

Ant Sunrise Highway, Queens, rado nežinomo vyriškio kūną, kuris pirma buvo manyta esant automobiliumi suvažinėtu ir paliktu, bet paskiau rado kulkos skyelę. Manoma, kad bus buvęs iš gesterių pasaulio ir pavėžintas "į vieną pusę."

BROOKLYN LABOR LYCEUM

DARBININKŲ ĮSTAIGA
SALES del Balų, Koncertų, Banketų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus stiečius su naujaisiais įtaisymais.
Keturių bolų alleys
Kainos Prieinamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-3842

CHARLES

UP-TO-DATE
BARBER SHOP
K. Degutis, Savininkas
Prieinamus Patarnavimas
306 Union Avenue
Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.
BROOKLYN, N. Y.
Gerald Patyre Barberiai

Lietuvių Kūro Kompanija

Isigykite žiemai anglių, nes į rudenį bus sunkus anglių pristatymas į miestus

Mes taipgi aprūpinam aliejum tuos, kurie savo namuos turite Oil Burners. Kūro reikalu prašome kreiptis:

Tru-Ember Fuel Co., Inc.

496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

Piliečių Registracija Šią Savaitę

Šią savaitę visi piliečiai, kurie nori dalyvauti balsavimuose, privalo užsiregistruoti spalio 5-tą pradedant ir per savaitę, baigiant 10-tą.

Valandos: 5 iki 10:30 vakara, o dešimta, paskutinę dieną nuo 7 ryto iki 10:30 vakaro.

Siemė labiau, negu kada pirmiau, svarbu visiem dalyvaut rinkimuose. Ypatingai karo laimėjimo šalininkai neturėtų prasnausti rinkimus.

Kapitonas Bus Kapitonu

Dėka Nacionaliej Jūrininkų Unijai ir Negrų Darbo Komitetui, kurie pasiuntė delegaciją pas komercinio laivyno viršininkus, negras laivų kapitonas Hugh Mulzac ištikro taps kapitonu.

Po pasikalbėjimo su delegacija ir paskiau su Mulzac, Edward Macaulay, Karui Siuntinių Tarybos deputas administratorius, paskyrė Mulzac valiuoti naują prekinį laivą Booker T. Washington, pavadintą vardu didžiojo negro mokslininko.

Pirm perimsiant komandą laivo, Mulzac pasiūstas į Ft. Trumbull, Conn., iš naujo parildyti savo žinojimą dviejų savaitių laivininkystės kurse.

Pirm organizacijų iškėlimo Mulzac'o padėties, nežiūrind aukščiausio laipsnio liūdytų apie jo tinkamumą būti kapitonu, Mulzac dirbdavo prie paprasčiausių virtuvės darbų.

Matė Vyra --- Nėra Vyro

Joseph Sirelli, 32 m., valė vandeniu nubėgt ryną pasištojęs ant bilingo apvado 8-me aukšte Hall of Records bilingo. Už kiek laiko jis pamatė policijos vežimus skubinant prie bilingo. Dar padirbėjęs, jis nusileido pažiūrėti, kas ten dedasi. Rado daug policijos ir apie du tūkstančius žiūrovų.

—Kas čia dėjosi? — klausė jis.

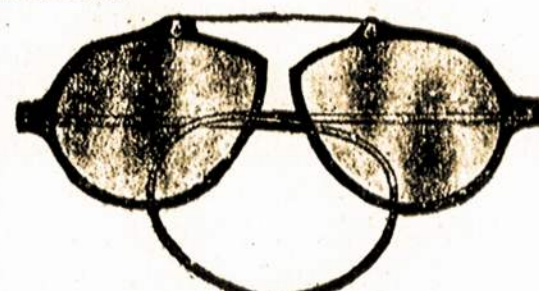
—Koks vyras grąsino nušokti nuo apvado, — atsakė policijos viršininkas.

—Keista, aš ką tik buvau ant apvado, bet jokio vyro nemačiau, — stebėjosi Sirelli.

Akiniai už \$7.50

Per sekančias 30 dienų, mes darome šį specialį pasiūlymą savo seniams ir naujiems pacijantams.

Nepaisant didelio pakilimo kainų ant visų akiniams naudojamų medžiagų, mes vis dar patarnaujame už senas žemas kainas.

Atsilankę parodykite mums šį skelbimą ir mes duosime jums 10% nuolaidos.

Kainos už vienos rūšies stiklus yra nustatytos taip žemos, kad pilnai patarnautume tik už \$7.50.

STENGER & STENGER

OPTOMETRISTS
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.

Nušovė Mokytoja

William J. Gaynor mokytoja, 223 Graham Ave., esančioj prie naujo Williamsburg namų projekto, du vyrukai, buvę tos mokyklos mokiniai, nušovė Irvin Goodman, 40 m., matematikos mokytoją. Mokytojas nušautas iš užnugario, jam prižiūrint mokinius keičiantis klasei, 10:30 v. penktadienio ryto.

Šovikai, Joseph Annunziata, 19 metų, 285 Manhattan Ave., ir Neil Simonelli, 16 metų, 561 Metropolitan Ave., buvo pabėgę, bet už ketvirtos valandų buvo suimti. Koks jų tikslas buvo, kol kas neaiškinta, tačiau žinoma, kad jie atėjo mokyklon iš ryto, nuėję į berniukų prausyklą antram aukšte ir ten rūkė, o kada vaikai

sudraudė, jie atsikirtė, "pasišauk savo Goodmaną." Berniukas mokytoją pašaukė ir tas vyrukus nuvedė pas principalą. Jie biskį pabarta ir neva susitaikę nuėję namo ir atsinešę pistoletą, kurioo jausnysis bandė šauti mokytoją, bet tam nepavykus iššauti, Annunziata paėmęs pistoletą nudėjo mokytoją.

Detektyvams atvedus suimtus šovikus atgal mokyklon, policija ir wardenai turėjo gana darbo apsaugoti juos nuo vaikų-studentų, kurių apie 500 susibūrė šaukė: "Duokite čion tas žiurkes." Mokiniai buvo įtūžę, Goodmans buvo jų mylimas pagal vaikų išsilikimus "populiariškiausias mokytojas."

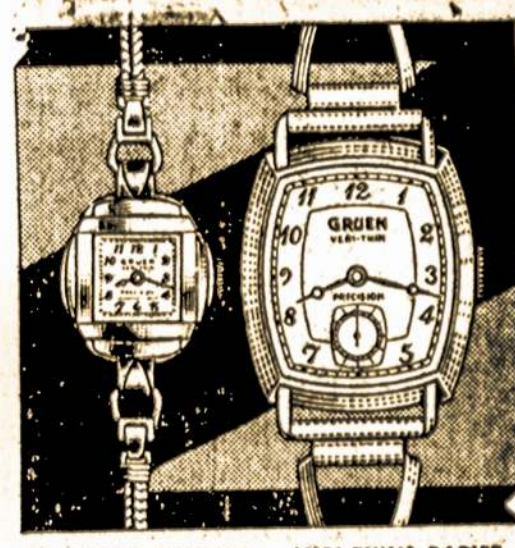
Goodmans gyveno su žmona ir dviem vaikais 1565 E. 16th St.

Pirkite Kareiviams KALĖDŲ Dovanas DABAR

Paskutinė Išsiuntimo Diena 1-ma Lapkričio

Užeikite ir apžiūrėkite mūsų Specialj kareiviams dovanų departmentą
Maži rankpinigiai palaišys bi daktą.

ROBERT LIPTON

ATDARA VAKARAIŠ.

701 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-2173

Green Star Bar & Grill

Lietuviškas Kabaretas

★★★★★★★★★★★★

Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksmiti ir pasiškoti uželna pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.

Linksmą Parė Kiekvieną Šeštadienį!

TURIME GERŲ VYNŲ IR DEGTINIŲ

Ateikite pasimatyti su Giviais

Geriausias Alus Brooklyn

459 GRAND ST.

Skersai nuo Republic Teatro

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EV. 4-8698

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS

Gražiai Įrengta Susiėjimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsit Brooklyn, užeikite susipažinti.

Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys užėjimui su moterimis. Nedėliomis atdaras nuo 1 val. dieną iki vėlai.

426 SOUTH 5th ST. BROOKLYN, N. Y.

Blakas nuo Hewes St. elevatorio stoties. Tel. EVergreen 4-9508

Dienraščio "LAISVĖS"

Koncertas

įvyks

Lapkr.-Nov. 8

Bus

LABOR LYCEUM

BROOKLYN, N. Y.

Dėl Diskriminacijos Atsidūrė Teisme

David D. Silverman, pasaulinio karo veteranas, turis tris medalius ir "Purple Heart" už atsižymėjimus kare, apsiškundė Flatbush Teisme, kad A. Schrader's firma, Vanderbilt ir Kent Aves., atsakė jam darbą, kada jo aplikacijos išskaitė, jog jo tikyba "Hebrew" ir kad pačina iš "Rusijos."

Firmos advokatas aiškino, būk tikybos ir paėjimo klausimai aplikacijon idėta FBI reikalavimais, bet P. E. Foxworth, Federalio Tyrinėjimų Biuro viršininkas šiai apylinkei, tai užginčino, sakydamas, kad feikalauta tik paėjimo.

Firmos advokatas Schwager tikrino, būk tą pačią dieną, kada Silvermanui atsakyta darbas, kiti keli žydai priimta darban, tačiau jų vardai neminėta. Byla tęsiama.

Subway traukiniuose švičios sumažintos dėl miesto prietamsinimo patvarkymų, bus padvigubintos įvedimu naujos rūšies lempų.

Surinko Dar Daugiau Blėtinių

Pereitą trečiadienį blėtinių (kenų) mieste surinkta 1,056 su virš tonai, 304 tonais daugiau, negu pirmesnę savaitę.

New Yorkas davęs daugiau sia — 369 su virš tonus, Kings — 352, Queens — 173, Bronx — 143, Richmond — 16.

Rinkliavai pagelbėjo padėjimas bilinguose specialiu dėžiu kenams mesti. Bet dar ne visuose bilinguose tos dėžės yra, kitur matyti tebetemant į šiukšles. Liuosnoriai siunčiami padėti švaros Departamentui kenus surinkti ir patikrinti, ar bilingų savininkai ir prižiūrėtojai pildo vyriausybės prašymą padėti kenams mesti atskirą dėžę. Neklausantiem prašymo, turės duoti įsakymą.

REIKALAVIMAI

Reikalinga moteris dirbti prie kambarių valymo ir prie lengvo skalbimo, tiktai antradienio ir penktadienio rytais. Prašome kreiptis po antrą 203 Keap Street (Williamsburg), Brooklyn, N. Y. (pirmos lubos). Arba telefonuoti Stagg 2-3351 po 6 val. vakaro.